

ВІСНИК

УСНУК

THE HERALD

супільно-політичний місячник

РІК XXXII, Ч. 1
YEAR XXXII, № 1

СІЧЕНЬ — 1979
JANUARY — 1979

ЦІНА 0.80 ЦЕНТІВ
PRICE \$ 80

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

З М І С Т

12 січня — День Воюючої України (Документ з ССРСР)	2
Степан Бандера — До засад нашої визвольної політики	3
Ярослав Стецько — За розбудову позицій Революційної ОУН	6
Міжнародні наради в Гоголюлю	10
Гарантія перемоги поневолених націй (Звернення ЦК АБН)	11
В. Кульчицький Гут — У тридцятиліття „1984”	13
Доповідь ред. Іллі Дмитріва у Нью-Йорку	16
Ярослав Петрович — Зловживання роззброєнням і детантом	17
До 65-річчя Української Народної Помочі	19
СТОПНКА ОЖ ОЧСУ	
Тамара О. — „Присяга” (Спогад медсестри УПА)	20
Зена Матла-Рихтицька — Небуденна імпреза в Чикаго	23
З життя Відділів ООЧСУ та ОЖ ОЧСУ: 25, 45, 21, 51	24
Проф. І. Левадний — Київ у 1918 році (Закінчення)	25
УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА	
Володимир Гаврилюк — Пам'яті Гетьмана Івана Мазепи (Поезія) ..	29
Д-р Ол. Соколиншин — А. Г. Великий: „З літопису Християнської України” ..	30
Нова книгарня у Філадельфії та ін. вістки	31
ДОКУМЕНТИ ЧАСУ	
Инж. Михайло Шпонтак — Із відкритого листа до проф. О. Прицака	31
Віталій Лехтер — Другий лист до проф. О. Прицака	32
Як Москва підготувляла 1933 рік	34

У НАСТУПНОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Є. Орловський — Нерозривність державницьких традицій, Юліян Середяк — Як постала ОУН (До 50-ліття створення ОУН), Богдан Лівчак — За хліб каменем, Іван Левадний — Документ українсько-шведського бойового союзу (До 270-річчя Полтавського бою), Л. Полтава — Про книжку на одній нозі (рецензійний відгук), Фашистівський плян щодо України, рецензії на нові видання та ін. матеріали.

В І С Н И М І

ДО 60-ЛІТТЯ СОБОРНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ УКРАЇНИ

СВЯТО ДЕРЖАВНОСТІ

(22 січня 1918)

Хвилює радісний майдан,
У золоті свята Софія
Угору вироста, як мрія,
І горду булаву Богдан
Простер в майбуття над юрбою.
Вже здійснено. Не мрія — чин!
І в зриві мідяному кінь
Зривається, немов до бою!
Лунає дзвонів віщій спів.
Серця й простори він колише.
І нагло мовкне. Нагло тиша,
І в ній на крилах голубів
Пливуть слова у безгоміння:
„Від нині Ти, Народе, знай,
Тобі увесь належить край,
Від нині вільна Україна!
Від моря Чорного, аж ген,
Де б'ють Дніпровії джерела,
Через степи, де вольні села
Всміхаються в вінках вишень,
Від синіх узбережжів Дону,
Далеко ген, до верховин,
Бездомних зворів полонин,
Нехай не буде вже кордону!
Народ і землі всі — одні,
Народні — право і закон,
Розбитий впав ворожий трон,
На свій здвигася Волю нині!
... Знов дзвін мідяним серцем б'є,
Усім, усім ясніють лица,
Навколо армія стає,
І враз гримить у небо: „Слава!“ —
По двох невольничих віках!
І булаву Богдан простяг
Туди, де родиться Держава!

С. Орлюк

Дня 22. 1. 1919. За ухвалою Трудового Конгресу, Директорія проголосила об'єднання всіх Українських Земель, об'єднаних в УНР і в ЗУНР, і створення соборної незалежної Української Народної Республіки. Державний акт прочитано в Києві на Софійському майдані, біля пам'ятника Богданові Хмельницькому. Присутні тисячі народу, військові частини, члени Трудового Конгресу, делегації від Галичини й Буковини, представники дипломатичного корпусу й інші. Текст Закону:

„В імені Української Народної Республіки проголошує Директорія всьому українському народові велику подію в історії нашої Української Землі: Від нині зливаються в одно віками відділені одна від другої частини України — Галичина, Буковина, Закарпаття і Придніпрянська Україна, в одну Велику Україну. Сповнилося відвічні мрії, для яких жили і за які вмирили найкращі сини України. Від нині є тільки одна незалежна Українська Народна Республіка.“

*****

БРАВО, ДОКТОРЕ АБЕНД!

Після великої української антимосковської демонстрації в листопаді в 1978 р. в Нью-Йорку, по закінченні ІІІ СКВУ, на телевізійному каналі ч. 5 було показано фрагменти, а потім з коментарем виступив д-р Мартін Абент (Ей-бент), о 10 вечора.

Коментар д-ра Абенда був гідною заявою вільнолюбної Америки московсько-большевицьким тиранам. Коментатор сказав, що в СРСР поневолено різні народи, в тому „великий український народ, з 50 мільйонів людей, про який нічого не знають американці“! Він поінформував, що українська земля родюча й багата на різні поклади, що українці бажають жити власним життям, і за те їх „сотні, тисячі сидять у концентраційних таборах“.

На тлі такого коментаря мільйони телеглядачів краще зрозуміли причини, чому вулицями холодного Нью-Йорку йшли кілька тисяч українців-демонстрантів у поході проти Москви.

12 СІЧНЯ — ДЕНЬ ВОЮЮЧОЇ УКРАЇНИ

Друкуємо в перекладі заяву політв'язня Москви, секретаря Нац. Об'єднаної Партії Вірменії, Поруйра Айрікяна (1949 р. народження).

У деяких прошарках в ССРСР і взагалі в політичному світі вже кілька літ традиційно відзначаються 12 січня — „День Солідарности з українськими політв'язнями”. Історично цей день пов'язаний з масовими арештами в Україні за останній період — 12 січня 1972 року — коли за один день арештовано десятки людей. Але в сучасних умовах сенс цієї нової дати поширився. 12 січня — це день воюючих українців, день прихильників відродження України, день українських дисидентів.

У списках сов. політв'язнів велику частину займають українці. У таборах, тюрмах, психіатричних лікарнях і на засланні нині їх є понад 70 осіб. Для достовірності назву ряд прізвищ: Караванський, Шумук, Мороз В., Гель І., Ребрик, Осадчий, Гуцул, Гомула, Кончавський, Мурженко, Юськевич, Сверстюк, Попадюк, Лісовий, Здоровий, Квецько, Микита, Сергієнко, Світличний, Калинець, Долішний, Романюк, Пронюк, Гайдук, громадянин Великої Британії, за походженням українець — Будуляк-Шаригін, Калинець Ірина, Попович Оксана, Сеник Ірина, Антонюк, а в психіатричних лікарнях: Плахотюк, Красівський, Рубан; у КГБ УССР: Лук'яненко, Маринович, Матусевич; на засланні: Шабатура Стефанія, Стус Василь і багато інших. Очевидно, я не знаю всіх прізвищ.

Починаючи з 1975 року, ми, вірмени, члени Національної Об'єднаної Партії (НОП), яка намагається здійснити незалежність Вірменії шляхом референдуму, цілком розуміємо своїх українських побратимів і сестер, поділяємо їхні прагнення і сподіванки, відзначаємо 12 січня разом з ними. В політ. таборах і тюрмах наша солідарність виявлялася і буде виявлятися надалі: голодівками протесту (дивись заяви Айрікяна, Аршакяна, Шахвердяна, Навасардяна, Маркосяна, Заграбяна й інших, написані з нагоди 12 січня в роках 1975, 1976, 1977).

Рішенням проводу НОП з 1976 року, всі члени нашої партії зобов'язані відзначувати 12 січ-

ня як День Солідарности НОП з воюючою Україною.

Ця солідарність має свою історію. Між українськими політв'язнями (як і між російськими, жидівськими, лотиськими, литовськими й ін. народів) ми знайшли не лише братів і сестер, але й однодумців-друзів у боротьбі за право нації на самовизначення і з пошанування прав людини. Членами-симпатиками Національної Об'єднаної Партії стали такі українці: Чорновіл Вячеслав, Семенюк Роман, Стус Василь, Калинець Ірина, Шабатура Стефанія, Будуляк-Шаригін М., Гель Іван, Овсієнко Василь, Попадюк Зорян.

Усі вони брали участь в акціях НОП 11 серпня 1975 — 1977 рр., 5 грудня 1976 року, 24 квітня 1975 — 1977 рр., і 12 лютого 1977 року. Я ще раз згадав і відзначив цей факт, щоб підкреслити наскільки глибокими є взаємне зрозуміння і духовна спільнота між нами — представниками різних народів. У конкретних обставинах нинішній союз може мати історичне значення; в іншому випадку — це маленьке, але сильне кільце в історії співпраці народів.

Як секретар НОП, я ще раз запевняю, що у випадку потреби, наша партія висловить свою солідарність з справжніми синами і дочками України не тільки голодівками протесту і заявами...

Нинішньою голодівкою висловлюю протест проти існуючого стану в ССРСР, репресій над інакодумаючими, зокрема в Україні. Вимагаю закінчити всі суди і слідства, а також звільнити усіх політв'язнів, політичних „психо-хворих”, політ. засланців і забезпечити їм права на вільну громадську діяльність.

Далі йде адреса:

Мордовія, п. Лесной, Концтабір ч. 19 (ЖХ — 385) 12 січня 1978 року.

Секретар НОП Айрікян Поруйр

*****

Свобода подібна до повітря, яким ми дихаємо. Ми його не бачимо, не чуємо, не відчуваємо його запаху. Але без повітря ми задихаємося.

Гарт Генрікс

Степан Бандера

ДО ЗАСАД НАШОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

СУТЬ, ЗМІСТ І ПРОЦЕС УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Українська Національна Революція — це боротьба за саме життя і волю народу та людини, а також боротьба за зміст, підстави й форми життя, за його розвиток і за поступ; це боротьба проти московсько-большевицького імперіалізму, який прямує до панування над усім світом і з тією метою поневолює, визискує і нівечить народи та людину; це боротьба проти большевицько-комуністичної системи, яка в ім'я спекулятивної доктрини, на послугах імперіалізму однієї партії, проводить на організмі двісті мільйонових мас поневолених народів найжахливіший в історії експеримент, всупереч природі, волі та добру цілих народів і людини; це боротьба проти режиму і тиранії большевицько-комуністичної партії, що із жадоби необмеженої самовільної влади і всіх користей обернула на невольників та найбільших жебраків маси поневолених народів; це боротьба за оборону самого існування волі й розвитку всіх народів, поневолених большевизмом, і за оборону людського, вільного й гідного життя народних мас та кожної людини.

Український націоналізм має свій уклад позитивних ідей і вартостей, які визначають зміст і форми життя та розвитку народу й одиниці в усіх ділянках, визначають їхню творчу роллю у вселюдському поступі. Основні правди наших ідей коріняться в українській духовості, зформульованій та утвердженій упродовж цілого історичного розвитку, в духовості, яка гармонізує з найкращими досягненнями розвитку вселюдської духової і суспільно-політичної культури та поступу. Наші правди діаметрально протилежні до духу й суті московського большевизму, в якому зібрані, повторені й доведені до рафінованої системи вияви найчорнішої реакції й падіння з цілої історії людства, з негативним застосуванням присвоєних большевизмом чужих здобутків матеріального і технічного поступу.

Наша ідея волі, самобутності та свобідного розвитку народів протиставна большевицькому поневоленню і винищуванню цілих народів. Ідея гідності й пошанування людини, її вільного розвитку, власної ініціативи, творчого та достойного самозалучення у гармонійний уклад збірного національного і суспільного життя діаметрально протилежна до большевицької тиранії, уярмлення і визискування людини, топтання її гідності, нівечення свободи.

Наша ідея соціальної справедливості — протиставна большевицькому фальшуванню і зловживанню соціальними гаслами для обдурювання мас

чужих народів і прикривання найреакційнішого соціального гноблення в цілому СССР.

Наша ідея рівності та братерства всіх людей в народі — протиставна до большевицької класової теорії та до практики, яка перетворює народні маси на невольників і жебраків з одного боку, а з другого — дає необмежене панування і сваволю панівній кліці комуністичної партії.

Наша ідея позитивної, творчої ролі держави, яка має обороняти, організувати і сприяти вільному життю й розвитку культурного поступу і господарського добробуту народу й людини, вона протиставна большевицькій системі гноблення, визиску і нівечення людини та народних мас державою, одним великим концентраційним табором.

Ідея спрямування діяльності та зусилля держави й організованої в ній народної спільноти та творення, завершення і помноження позитивних вартостей, які збагачують і підносять рівень життя народу й одиниці в усіх царинах, помножують їхній творчий вклад у скарбницю вселюдського поступу й культури протиставна порожньому большевицькому імперіалізмові, який з безглуздої жадоби панування над цілим світом з усього хоче робити тільки знаряддя свого насильства і загарбництва.

Пошанування різнорідності змісту і форм життя та багатства культур різних народів, ідея толеранції супроти чужих і відмінних культурних та соціальних вартостей і систем, поруч із прив'язанням до свого, та плекання своїх вартостей — протиставні московсько-большевицькій нетерпимості й ненависті до всього, що відміне, не большевицьке, та зродженої з почуття своєї нижчості жадоби нищити чужі культури і цілі народи, нівелювати усіх людей, усіх народів під одну мірку й смак большевицького режиму.

Співжиття вільних народів і мирні взаємини їхніх незалежних держав, без уваги на різницю суспільних і політичних систем, замість большевицької постійної ворожнечі, повної ізоляції і перманентної, відкритої чи прихованої, війни проти не большевицького світу.

Ідея свободи творчої ініціативи одиниці й вільної діяльності, яка не загрожує і не шкодить співгромадянам і народові, звернена проти большевицького тоталітаризму й диктатури, що позбавляє людину всякої свободи, робить з неї раба держави-визискувача і сковає її творчі сили кайданами всевладної тоталітарної комуністичної монополії.

Ідея свободи релігії, сумління, думки і слова, вільної духово-культурної і мистецької творчості — проти насильства над духом народів і людини, проти накидання засобами терору большевицької

доктрини та її шаблонів у духовому, культурному і мистецькому житті та творчості.

Віра в людину, її шляхетні, позитивні прикмети і пргнення, її суспільницький інстинкт, плекання і піднесення тих добрих сторінок людської природи — протиставиться большевицькій ненависті й погорді до людини та породженій нею системі примусу, насильства і найжахливішого терору.

Ідея природної гармонії, рівноваги і співзвучності поміж духовими і матеріальними елементами в житті й розвитку людства звернена проти насильницького накидування всім і всьому штучної, спекулятивної матеріалістичної доктрини комунізму та протиприродного нагинання життя до її розумінь і тверджень.

В душі цих вічно нових і незмінних основних ідей український націоналізм розвинув цілу програму, як систему напрямних, засад і вартостей, які визначають зміст і форми життя та розвитку народу й одиниці в усіх ділянках. У тій програмі має місце те з української минувшини, що зберегло свою вартість та актуальність, що відповідає сучасному станові й розвитку знання та поступу.

У нашій програмі прийняті найкращі досягнення знання і поступу в усіх ділянках життя інших народів, які відповідають нашим духовим і культурним елементам, станові й природним умовам життя в Україні.

Ідеї і програма української революції накреслюють прогресивний зміст і форми життя, цілком протилежні до реакційних большевицьких. Хоч большевики привласнили собі чужі здобутки в ділянці техніки і матеріальної цивілізації, застосували деякі засоби, методи і форми, виборені народом під час революції, проте все це вони поставили на послуги реакційної суті і такої ж реакційної своєї мети.

На відміну до реакційної большевицької дійсності, ідеї і програма української національної революції ведуть до докорінної перебудови цілого життя, в усіх його ділянках і проявах. За цей позитивний зміст ведеться безперервна революційна боротьба.

Українська національна революція — це безперервний, постійний і поступовий процес, який охоплює і просякає ціле життя. Її уклад позитивних ідей і вартостей стоїть проти большевицької системи не як абстрактна теорія і доктрина, а як жива і дійова динамічна сила.

Відповідаючи духовості, природі, бажанням та інтересам широких народних мас, ставивши перед ними конкретну мету, якими повинні бути зміст, уклад і форми цілого життя, вказуючи їм реальну

*****

*„ХТО ВИЗВОЛИТЬСЯ САМ,
ТОЙ БУДЕ ВІЛЬНИЙ!“*

Леся Українка

дорогу, як дійти до цієї мети. — ідеї і програма української революції, разом із активною революційною боротьбою, мобілізують та активізують народні маси до боротьби за їх повне здійснення шляхом знищення большевизму. Істотною прикметою нашої революції є все ширше розгортання, загострення і поглиблення процесу всебічної боротьби проти большевицької реакційної системи за здійснення прогресивних ідей. Захоплюючи широкі народні маси, ця боротьба проходить у всіх площинах і ділянках життя: у політичній, суспільній, господарській, духово-культурній, релігійній та інших. Народні маси ставлять опір большевицькій системі, не дають їй вкоренитися і легко здійснювати свою мету, ведуть проти неї наступ, примушуючи режим до поступок і постійного змінювання.

Наша революція у постійному наступі. Її ідеї і програма в ударі з большевицькою дійсністю перемагають, бо вони правдиві, вартісніші і сильніші. Тому охоплюють все ширші народні маси, поширюються дедалі і серед інших народів, поневолених большевизмом, захоплюють і революційно активізують їх, а навіть проникають у ряди самого режиму і частково його розкладають та опановують вартісніші одиниці.

НЕРЕАЛЬНОСТІ ЕВОЛЮЦІЙНИХ КОНЦЕПЦІЙ, ПРИРОДА БОЛЬШЕВИЦЬКОГО РЕЖИМУ І СИСТЕМИ

Такий процес зростаючого напору революційних ідей істотний для нашої революції, але він не вичерпує нашої революційної боротьби. Сам один він не довів би до повної перемоги, не примусив би большевизм до такого ступеневого відступу, який закінчився б революційною переминою, перетворенням змісту і форм життя з большевицької системи по лінії нашої програми. Це неможливе як через саму природу большевизму та його системи, так і з уваги на стан режиму та його ставлення до уявлених ним народів. Большевицький режим перебуває, за своєю суттю, у безперервній боротьбі проти мас поневолених ним народів, у якій він не може втриматися без своєї комуністичної системи примусу. Большевицький режим і система так взаємно пов'язані, що коли впаде одне, впаде й друге, одне без одного не може існувати і не може його зрадити без самогубства. Неможливо повністю заламати ідейно, розкласти морально большевицький режим тому, що він не має ані ідей, ані моралі взагалі. Замість ідей, він має одну мету — володіти і панувати над завойованими народами та завойовувати інші; панувати над ними найбільш абсолютною, засобами тотальної диктатури і терору. Таке володіння дає панівній кліці-партії все, чого жадає, безідейна особа собі бажає. Замість моралі, в большевиків є одна засада: все, що слухається їхньої меті, що стає їм у пригоді — треба при-

їмати, а все, що стає на перешкоді, можна і треба всякими засобами нищити. Поняття добра і зла, злочину і права, чести і ганьби, дозволених і недо-зволених засобів та метод большевизм не визнає за свої обов'язкові норми, але облудно послуговується ними у відношенні до завойованих та інших народів, як засобами, елементами большевицької діалектики і тактики.

Ідеями і моральним наступом можна досягти і виврати з рядів режиму лише елементи ідейно й морально вартісні. Але їх там небагато. Головний стовп комуністичної партії і большевицького режиму — це безідейний і аморальний елемент, який знає тільки одне: мати все з допомогою необмеженої влади. На такий елемент, що є стрижнем большевицького режиму й партії, не можна впливати ідейно-моральними вартостями, його можна тільки знищити.

Для досягнення своєї мети — диктатури панування партії, до чого, зрештою, большевики призналися від самого початку, вони, користуючись тільки ширшою пролетаріату, побудували і постійно скріплюють та удосконалюють свою систему. В ній використали вони всі зразки диктатури, терору, систематичного перетворювання мас і народів на слухняний інструмент сили в руках малої групи людей. Вибравши і склавши найрафінованіші зразки диктатури, що їх знає історія людства, вони запрягли на послуги тієї диктатури здобутки модерної техніки. Ціла большевицька система доведена до досконалості під двома аспектами: тотальної диктатури в середині імперії та експлуатації людини, народів і засобів у творенні інструменту сили для імперіалістичної експансії.

Большевизм так деформує ціле життя ССРСР, щоб заповнити собі беззастережну підлеглість і слухняність мас. Для того він нищить усі людські спільноти, передусім найсильніші — родину й націю. Він доводить цілу суспільність до такого розпорошення, щоб режим завжди мав діло із самотньою одиницею. Удержавлення цілого життя, в першу чергу господарського, створює такий стан, що режим безпосередньо володіє всіма засобами до життя; громадянин, позбавлений їх і всякої можливості самостійної діяльності й прожитку, постійно живе „на ласці“ і на голодовій пайці від держави, а за найменшу спробу неслухняності його позбавляють змоги жити. Нищення релігії і всяких національних і вселюдських вартостей, накинена матеріалістична доктрина і ціла большевицька система виховання мають допомогти режимові звести людину до ролі невольника, який, опанований лише журбою, як би то не втратити мінімальних засобів прожитку, що їх він може одержати тільки через підкорення режимові, — буде в усьому слухняним знаряддям.

Комуністична система тоталітарного державного капіталізму має обмежити внутрішнє зужиткування

всіх дїбр до можливого найнижчого мінімуму та вжити всі матеріальні засоби підбольшевицьких країн для зовнішньої експлуатації. Всевадно опанувавши життя усіх народів і всіх людей у ССРСР, большевицька система кує з них і з матеріальних засобів один інструмент для насильства і підбою світу.

Система брехні, що її большевики довели до крайніх меж, — це один із головних складників большевицької тактики. Вона повинна паралізувати й опанувати душі та уми людей в ССРСР і поза його кордонами.

Большевицька імперія опановує не тільки збірне, а й індивідуальне життя кожної людини. Большевицькою т. зв. державою володіє і послуговується, як знаряддям, злочинна комуністична партія — спілка протинародних і протилюдських змовників, з режимом ССРСР на чолі.

Як неможливо самим ідейним натиском зламати большевицький режим, так і большевицької системи не можна знищити частковим її побороюванням і розправою з нею в поодиноких ділянках, етапами. Цим можна її підірвати, послабити, але не зліквідувати чи примусити до еволюційної переміни. Бо большевизм базується не на вартості й стійкості своїх засад, своєї доктрини і метод організування життя, а на насильстві, на терорі, що його він плекає і постійно зміцнює та яким завжди послуговується, як своїм аргументом. У тоталітарному большевизмі комуністичний устрій, система і диктатура режиму творять неподільні частини однієї цілості, так взаємно пов'язані, що доки одна з них живе, відроджує другу, якщо б ця упала.

Знищити большевизм можна не еволюційним шляхом, а тільки тотальною революційною розправою, у якій організована революційна сила, з безпосередньою активною участю найширших народних мас, у могутньому чині розторощить і з корінням вирве головні елементи большевизму — режим, партію, систему і доктрину, всі їхні відгалуження і прояви. В тій остаточній розправі мусить зосередитись і завершитись процес революційної боротьби. Щойно після розгромлення большевизму і повалення большевицької тюрми народів, т. зв. ССРСР, будуть запроваджені в життя позитивні ідеї і програма революції. (Закінчення у ч. 2)

*****

„... ОСОБЛИВИЙ ВПЛИВ НА КРИСТАЛІЗАЦІЮ МОЄЇ НАЦІОНАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ СВІДОМОСТІ МАЛИ ВЕЛИЧНІ СВЯТКУВАННЯ І ЗАГАЛЬНЕ ОДУШЕВЛЕННЯ ЗЛУКОЮ ЗАХІДНЬО-УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РЕСПУБЛІКИ З УКРАЇНСЬКОЮ НАРОДНЬОЮ РЕСПУБЛІКОЮ В ОДНУ ДЕРЖАВУ, В СІЧНІ 1919 РОКУ”.

Степан Бандера

Ярослав Стецько

ЗА РОЗБУДОВУ ПОЗИЦІЙ РЕВОЛЮЦІЙНОЇ ОУН

ЗВЕРНЕННЯ ГОЛОВИ ПРОВодУ ОУН І ГОЛОВИ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПРАВЛІННЯ

Слава Україні!

Хвальний Президії III Світового З'їзду Організацій Українського Визвольного Фронту в Нью-Йорку.

Дорогі Подрузи й Друзі!

Я щиро-дружно вітаю Вас від імени Проводу революційної ОУН, від мене особисто, а передусім від націоналістів-революціонерів з першого фронту боротьби — з України, з тюрми і концтаборів та з усіх країн тюрми народів. Я бажаю успіхів у Ваших нарадах і рішеннях, а зокрема у продовжуванні Вашої діяльності й боротьби теж на чужині за здійснення нашого найвищого ідеалу: відвоювання Української Самостійної Соборної Держави. Це можливе тільки шляхом національно-визвольної революції України у спільному фронті з іншими уярмленими націями, згідно концепції Антибольшевицького Б'юро Народів (АБН), якого тридцяти-п'ятиріччя 21-22 листопада ц. р. відмічали. Створений у лісах Житомирщини, з почину Головного Командування УПА, у двофронтній війні проти обох найбільших воєнних потуг, проти російського й німецького імперіалізмів і тоталітаризмів — вказував шлях волелюбному люду до тривалого й справедливого миру через розвал обох імперій і знищення обох тоталітаризмів — комуністичного й націонал-соціалістичного. Перспективно-історичного значення звернення вимагало спільного фронту західних демократій з поневоєними націями проти Росії й Німеччини. Так не сталося. У висліді маємо сьогоднішню загрозу для всього світу від російського імперіалізму й комунізму.

60-тиріччя відновлення Української Державності, яка сягає своїм корінням тисячоріччя й чверть нашої державної традиції почерез княже-королівську й козацько-гетьманську епоху, пригадує незмінну волю нації до суверенного життя. 60 років тому не творилася, але віднов-

лялася українська Держава. Карпатська Україна, зокрема Державність 1941-1950 років — Українське Державне Правління — революційно-державна дія ОУН-УПА-УГВР — це новий період української державності. Сучасні національно-визвольні революційні процеси в Україні, сперті на революційно-державницьких діях ОУН-УПА, без яких немислима епоха шести- і семидесятників, що зродилися з крові й жертв бійців ОУН-УПА.

Заслуга шести- і семидесятників перед нацією у тому, що вони унааявнили мужність і характер борців, зглибивши оригінальні, притаманні українські первні нашої традиційної духовости, нашої державности й соціалности — протилежні російським і комуністичним. Це самоусвідомлення нації, її духової суті, її незамінних вартостей — робить її непереможною. Поворот до державних, культурних, власних духових, традиційно-українських вартостей, — поворот до світлих рідних традицій — найбільш революційне гасло молодого покоління.

Воно — свідство тотального банкрутства комунізму, марксизму, лєнізму в Україні, зокрема серед молодого покоління, зродженого з батьків народжених під комуністичним режимом! Відкритий виступ доказав, що є приклади для наслідування, а народ потребує моральних орієнтирів, особистостей, які не ламаються в обличчі тортур ворога.

Проте ж ці особистості не мають нічого з рухом, який коріниться у легалістичному нав'язуванні до конституції імперії й договорів імперії типу гельсінських, яких метою є закріплення й поппирення імперії, а не її повалення. Підметом конституції та міждержавних домовлень імперії є імперія, яка керує виконістю домовлень і є творцем конституції, а не є ним поневолені нації, що є якраз підметом дії й боротьби, яка валить імперію. Є помилкою кваліфікувати випадкові форми тієї чи іншої дії, спертої на т. зв. інтерпретації імперіальної конституції чи, наприклад, гельсінських домовлень, як нові

форми боротьби й класифікувати це новим (іншим, як, мовляв, не на чesі, революційно-визвольним рухом — ОУН) „правозахисним” рухом. Виходить, що права, загарантовані в конституції імперії імперією чи в інших домовленнях імперії — мають захищати борці за визволення, за розвал імперії. Це суперечність у собі! Конституція створена на захист імперії. Більше імперіалістичного оформлення привілеїв імперіалістичної нації коштом поневолених націй — важко уявити. Кожна здогадка поступка в користь, наприклад, прав людини на практиці формально не існує, бо у кожному переліку всяких прав націй або людини формулою „якщо вираховані нижче права не суперечать інтересам совєтського народу, нової історичної спільноти”, тобто російського народу, „або КПСС, або робітничої класи”. Введення формули т. зв. правозахисного руху як завантажених, актуальних форм визвольної боротьби — це зведення на манівці самої революційно-визвольної боротьби, єдиної методи, єдиного шляху визволення.

Творення (у спілці з московською) гельсінської групи в Києві було вислідом баламутства антирежимників, які майже не потерпіли від своєї ініціативи, бо вони — за збереження імперії, а учасники київської групи — жорстоко покарані до 15 років ув'язнення, бо вони не протирежимники, але самостійники! Сподівання на інтервенцію уряду ЗСА було наївним, спровоковане вашінгтонською гельсінською групою, яка своїми методами ввела у блуд небуденні характери, відважних і героїчних людей. Їх потребувала нація не для одноразового підпису під однією чи двома заявами у пляні непослідовної й недодуманої пропаганди уряду ЗСА, бо справа прав людини в Україні без здійснення прав нації, тобто відвоювання УССД і розвалу імперії — не є питанням двох заяв, але збройної боротьби й її підготовки: революційно-визвольного процесу на різних ділянках життя. Концепція національної незалежності, тобто прав нації — розвалу імперії, і, як наслідок, здійснення прав людини у відвоюваних національних народоправних державах поневолених націй не є інтегральним компонентом закордонної політики ЗСА так, як є лєнінізм, комунізм, марксизм — нерозривним складником міжнародної політики москалів. Тому, уважаю, вистачали анонімні, підписані якоюсь загальною фірмою, заяви київських патріотів, як їх

відкритий виступ, за яким взагалі — викликаючи його — не стояв уряд ЗСА! Визвольно-революційна боротьба, яка може послуговуватися різними неявними і теж явними формами, мусить вестися за власним пляном, а не бути реакцією на безплянові, не узгіднені з революційно-визвольними організаціями ініціативи чужих чинників, подумані як засоби означеного тєску для власних цілей, без перспективного пляну й засадничої цілі: розвалу імперії!

Ці важливі справи актуальної ситуації в Україні я уважав доцільним згадати на цьому З'їзді.

Головна наша увага мусить бути зосереджена на підтримку революційно-визвольних процесів в Україні і в імперії, на власнопідметну міжнародно діяльність, в основі якої лежить революційна світово-політична концепція ОУН, — в універсальному сенсі, на мобілізацію і виховання молодого покоління в революційній дії, у життєвому ідеалізмі, без якого націоналізм є фразою — на включення української спільноти у великий визвольний фронт. Наш головний фронт — це фронт проти ворога!

Сила кожної революційно-визвольної організації лежить у ясності й чіткості ідеї, у вірі в неї, у догмах її, як правдах віри, в одержимості її носіїв, бо правда без перемоги її праліроносців сама собою не перемагає. Ісусе переміг смертю геройсько-мученичою за правду! Організація Українських Націоналістів — це дороговказ, керманшч, рупійна сила революційно-визвольних процесів в Україні й авангард та орієнтир на чужині. Зокрема обов'язок ОУВФ діяти по напрямних і генеральних лініях, визначених революційною ОУН, як її рам'я й означена форма. Сила не в тому, щоб за всяку ціну різновидні й протилежні своїми поглядами елементи звести під хаотичний знаменник, але в існуванні таких, що поривають, з вірою в абсолютну правду України й її перемогу. Літеплі й компромісові, опортуністичні й синтезуючі вогонь і воду, правду зі злом, державні, національні й церковні діячі сучасної доби не врятують людства перед злочинним фанатизмом більшовиків. Людство, народи тужать за державними, національними мужами — візіонерами, а не прагматиками й тактиками з питань чергових виборів, які, розраховуючи на гедоністичні інстинкти виборців, не свідомі ваги страшної доби, в якій живемо, жорстокої й неблаганної. Мужі й жінки того розміру з'явилися вже в Україні й станули на проїзній тираниєю та злочинном. Націоналісти-революціонери — революційна ОУН — на фронті в Україні!

Імперія й система на вулкані. Уже падають від куль борців тирани (Азербайджан, Грузія). У підземеллях підпілля й катакомбах нових

неофітів загоряються вогні волі й перемоги правди. Закатовані й повішені борці ОУН-УПА і священослужителі наших Церков оживають у сльві мучеників і героїв. Світ духу й української правди затріомфує над культом матерії й озвіріння обезкультуреної, безнаціональної, протиприродної совєтської людини-варвара з кокардкою на лобі! Концепція „совєтського” народу — це концепція нових варварів, без підґрунтя традиційної тисячоліття чи віками твореної національної культури, з релігійним елементом, без якого немає справжньої культури, героїчного її гуманізму, облагороднення людини. Справжня естетика творчості має наслідком етичне пережиття, шляхетне, піднесення, що наближає людину до божественного! Не стане національних культур, зникатиме божественне у людині! Тому український націоналізм зі своїм світом ідей — антиімперіалістичний і антирасистський — зі своєю героїкою життя, зі своїм релігійним підґрунтям, яке вбачає в людині богоподібну істоту, а в нації — думку Бога, — з культом духу понад матерією, з апотеозом національних культур, як мозаїки універсальної культури — здійснюючи свої ідеї й правди на рідній землі, сповняє світове післанництво України.

Як державно- й соціально-політичний лад — визвольний націоналізм ще не був здійснений. Він — це заперечення комунізму й капіталізму, бо оба коріняться в антинаціональній, антисупільній, колективістичній, еґоїстичній, чи лібералістично-еґоїстичній філософічній доктрині й етичній системі. Добро національної спільноти, а не клясократична ненависть і самопожи-

*****

УЦПС (Лондон). — Українська Центральна Інформаційна Служба уповноважена подати до відома наступне:

Не відповідає фактичному станові твердження „Українського Демократичного Руху” („Свобода” ч. 250, 1978): „Особливо ж не погоджуємося із закликом голови рев. ОУН Я. Стецька, який ще недавно звертався до українців поза Україною, щоб вони не приймали громадянство держав, де вони живуть”.

Натомість відповідає правді, що голова Проводу революційної ОУН не тільки недавно, але від десятиліть виступав і виступає проти концепції двох батьківщин, яка веде до асиміляції і денационалізації. Василь Симоненко захищав ту саму ідею.

рання чи локсусовий еґоїзм одиниць — мірило вартости та заслуг людини, що є завжди національною людиною. Ми боремося у такт розвитку світу. Людство зрізнячковується по лінії відродження, оновлювання чи самоформування націй, а не імперій, які знищують повсталі народи!

Російська імперія — в оточенні ворогів, комуністичний рух і система у розкладі. Чим сильніше зростає й охоплює все нові території під свій вплив Москва, тим більше має у собі зародок остаточної кевдачі! Китай, Японія, але й африканські народи, зокрема народи західної Європи з Німеччиною, яка є незмінно потенційним ворогом окупанта одної третини її території, велика частина арабського світу й Латинської Америки — систематично, хоча повільно, оформляються в активного ворога імперії!

У ЗСА зростають національно-патріотичні антиросійські й антикомуністичні сили, хоча уряд з обмеженням своєї ідеологічної позиції до людських прав, стоїть незмінно ще за збереження російської імперії з проєкцією світового уряду, що стоїть у протиставленні до процесу розвитку людства: національні держави на руїнах імперій, що є тотожне з протиставленням усякого роду світовому урядові нових чи старих тиранів.

Слабкі елементи в українській дійсності орієнтуються на нових тиранів проти існуючих, аргументуючи це прагматизмом у політиці. Але патріоти з України беззастережно підтримують концепцію зовнішньої політики ОУН — розбудову світового протиросійського й протикомуністичного фронту, розбудову АБН, видвигнення нашої концепції розв'язки світової політичної й ідеологічної та релігійної кризи, власно-підметне включення України в універсаль, бій ідей, як революційної проблеми людства! Україна не є периферією світу, але ключовою його проблемою, бо з відвоюванням УССД валиться імперія й комунізм — змінюється політична мапа не лише двох континентів! Наша визвольна боротьба — це не ізоляція, не вичікування, але це офензивна оборона нації, в яку включаються різні прошарки народу від студентів, робітників, селян, вояків, до технократів включно! Культ влади власної нації на

власній землі, культ зброї — це те, що на потребу! Без зброї немає влади, без влади немає волі, землі, заводу й фабрики для українця! Пам'ятаймо силу ідеї, що сильніша за силу матерії. Зброєю носять люди. Опанувати їх душі, означає взяти їх зброєю чи скерувати її на окупанта!

Атомова зброя світу не знищить, якщо такої волі Всевишнього не буде! Чому ж проти терплячих і воюючих за Його правду вона мала б бути скерована й мала б їх знищити? Вірно в нашу правду, не спекулюймо ідеями й орієнтаціями, будьмо одержимими ідеєю героїчного київського християнства, св. Софії, вічного міста України — Києва, ідеями нашої вічної нації — України, не турбуймося смертю, бо й так доведеться раніше чи пізніше вмерти, але виповняймо післанництво наше — українських націоналістів-революціонерів, бо чи аж таке страшенно цінне наше життя, щоб доживати у вигздах старости — замість горіти ідеєю й жити небезпечно, страждати й перемогти — хай спалахнувши великими чинами й жити вічно в ідеї України, ніж зігліти марно!

Нам усім треба бути вірними революційній ОУН, що є матір'ю і творцем усіх формацій, від яких Ви сьогодні тут з'явилися. Завжди має бути першість ОУН, її головні вимоги на першому плані, бо без революційної ОУН не було б авангарду боротьби й керманіча революції нації!

ОУН завжди була творцем і прапорноносцем великих ідей України; і не лише її. Вона давала дороговкази нації. У її недалеке п'ятдесятиріччя варто це нам собі пригадати.

Визвольна боротьба проти чотирьох окупантів України, культ зброї — УВО-ОУН і героїчний чин-аногей на свій час — покарання речника терору в ЗУЗ міністра Б. Перацького, який-то чин завжди наново пригадував народів, що лише зброя вирішить перемогу, проголошення й відновлення Державности, створення нового періоду в нашій історії 30 червня 1941-1950 років — існування державности — хай лише на частинах української землі, де ОУН-УПА-УГВР виконували українську владу, Карпатська Україна 1939 і геройська смерть командирів її армії — провідних членів ОУН — на полі слави, створення АБН 1943 — співтворення Світов. Антикмуністичного фронту

— ВАКЛ, — тому близько 30 років висунення теперішнім головою ОУН справи Українського Патріархату, визначення IV і V Великими Зборами ОУН глибинного змісту визвольної революції, що у своїх основах покривається з міркуваннями молодих патріотичних авторів України і вказує їм дальший шлях. Усе це дороговкази ОУН на шляху визвольної боротьби нації.

Єднаючи національно-патріотичну ідею з релігійною, надаємо рухові метафізичної сили, тим більше у боротьбі з большевизмом, якому внутрішньо притаманний воюючий атеїзм.

Національно-релігійна ідея — великий двигун у визвольній боротьбі, чому є свідомством не лише Ірландія, але й Польща та інші, зокрема ісламські народи.

Стаючи на захист наших Церков у катакомбах, ОУН і всі формації ОУВФ, визнають, підтримують і допомагають Патріархатові УКЦ і Його Святості Патріархові Носифові I. ОУН прагне єдності наших православних митрополій в єдиній УАПЦ з перспективою Української Патріаршої Православної Церкви. ОУН апелює до наших Ієрархій почати єкуменічний діалог і довести до єдності наших Церков, а зокрема апелює до Ієрархій відсвяткувати спільно тисячоліття хрещення України та спільно стати в захист катакомбних Церков! Як важливим було б мати спільно нашим Церквам власну радіостанцію для України! Київське героїчне катакомбне християнство принесе оновлення універсальному християнству...

Сьогоднішній З'їзд повинен схвалити черговий раз визнання й підтримку Патріархату УКЦ й постанови в душі повищих думок та вимагати від З'їзду СКВУ прийняти їх теж за свої! Наш З'їзд повинен стати в обороні воюючої України, в обороні її борців і мучеників-в'язнів, засудити російський геноцид-етноцид-лінгвіцид-культуробивство, концепцію советського народу, тюрми, концтабори й психотюрми для борців за волю й незалежність і піднести голос солідарности з народом, що в тяжкій боротьбі!

Розбудова Фонду Оборони України, проголошеного ОУН, — необхідне постійне завдання, бо незалежність фінансова — це водночас незалежність політична.

МІЖНАРОДНІ НАРАДИ НА ГОНОЛЮЛЮ

В дні від 26 до 29 листопада 1978 р. відбувалися засідання Екзекутиви Світової Антикомуністичної Ліги для обговорення міжнародної ситуації, впливаючої із неї дії Президії і членів ВАКЛ та для підготовки програми чергової конференції ВАКЛ.

Наради відбувалися в готелі „Аля Моана“, за участю Президії: почесний голова д-р Ку Ченг-канг (Національний Китай), д-р Роджер Пірсон, голова (ЗСА), проф. д-р Ву Джей Сунг, ген. секретар (Корея) і представників регіонів та націй, які в минулому влаштували світові конференції.

Від України і поневоленних народів в Президії ВАКЛ є Ярослав Стецько. Вільна частина Європи заступлена була чотирьома представниками: бельгійцем — полк. Дж. Рамбу, шведом — проф. А. Лярсонем, британцем — Д. Мартіном, австралійцем — В. Ляндігом. З Японії були д-р Осамі Кубокі і п-і Ф. Ошіді, з Кореї ген. Гонкон Лі і проф. Сонг Мун Су, з Національного Китаю, крім почесного голови — амбасадор д-р Яо Чі-чінг, амбасадор д-р ган Лі-ву, ген. Тан Інг, проф. Ву Пінг-чунг, проф. Гшу Фу-тей; з Тайляндю — ген. Прапан Куляпі-чітр, п. Віват Вусанувіноль, з Філіппінів — ген. Алеко Сантос, полковник Ернесто Голез; регіон Південної Америки заступали представники КАЛІ (Конфедерація Американа Лятіна) — проф. Рафасль Родрігез, проф. Раймундо Гереро, п-і Роза Марія Корона, Бразилію — д-р Філіо Барб'єрі, Близький Схід заступав д-р Агмед Салаяг Джамджун, п-і А. С. Джамджун, від Африки — д-р Натан Рос і член парламенту Бофорд А. Менса (Ліберія), з Парагваю, де має відбуватися чергова конференція ВАКЛ, в квітні 1979 р., була більша делегація, очолювана д-ром Антоніо Кампос Аліом. Членами де-

легації були д-р Карльос Подеста, д-р Анібал Раїл Касаль і другі.

Почесним гостем був міністер Орляндіо Монте-негро з Нікарагві. Він у своїй промові з'ясував останню ситуацію в Нікарагві, де йде завзята боротьба проти комуністичної інфільтрації, підсилюваної советською Росією і Кубою. В тій боротьбі згинув дотеперішній голова делегації з Нікарагві до ВАКЛ д-р Р. Бутрейга, великий приятель України і АБН.

З промовами виступали д-р Р. Пірсон і д-р Ку Ченг-канг. Проф. Ву Джей Сунг дав звіт з діяльності президії ВАКЛ і Секретаріату, предложив фінансовий звіт і бюджет на 1979 рік. Представники регіонів подавали інформації з діяльності. Звіт від поневоленних народів складала представниця АБН і України — мгр. Слава Стецько. Вона також була членом комітету, який працював над кінцевим комунікатом. Голова АБН Ярослав Стецько переслав раніше свій проєкт фінального комунікату для підготовчої комісії.

У комунікаті говориться: „Москва мусить бути засуджена за топтання національних і людських прав. Активна підтримка мусить бути дана активній антикомуністичній боротьбі в Індокитаю, так само як активна підтримка мусить бути дана борцям за визволення, націоналізм, самостійність і свободу, їхній героїчній боротьбі, яка постійно ведеться в Україні, Литві, Грузії, Білорусії, Румунії, Болгарії і в інших країнах поневоленних народів під російським імперіалістичним гнітом в СРСР і його сателітах. ВАКЛ закликає увесь вільний світ активно підтримувати національні і людські права глибоко за залізною занавісою і дати політичну, матеріальну і моральну допомогу в боротьбі всіх поневоленних націй”.

Увесь комунікат, який займає становище до подій в російській імперії, в Азії, Африці, на Близькому Сході і в південній Америці, був поданий на пресовій конференції, яка відбулася після закінчення нарад 28 листопада 1978 р.

Наради багато уваги присвятили підготовці чергової конференції в Парагваї: намічено програму, почесних промовців, час, бюджет конференції розподілено на регіони та іншого роду справи, пов'язані з конференцією. Це була ще одна нагода теж поза програмою нарад обмінятися досвідом, інформаціями, затіснити зв'язки із представниками з різних далеких країн світу.

Пресове Бюро АБН

Задивлені в наших героїв-борців, у наш незламний народ, який завжди воскресав, коли вороги хоронили його, ми — націоналісти-революціонери не орієнтуємося ані на Вашингтон, ані Пекін, але на наш золотoverхий Київ, героїчний, підпільний, з гір якого Апостол Христів пророкував: сяйво Божої благодаті для України й світу!

Коли чергового року відмічатимемо п'ятдесятиріччя ОУН, пам'ятаймо, що наше діло незакінчене, бо Україна ще в неволі! Чинами святкуймо!

Хай живе Організація Українських Націоналістів! Хай живе Самостійна Соборна Українська Держава! Хай живе Українська Національна Революція — шлях до неї!

Героям Слава!

*****
 * С К Л А Д А Й Т Е Д А Т К И *
 * Н А *
 * П Р Е С О В И Й Ф О Н Д „ В І С Н И К А ” *
 *****

ГАРАНТІЯ ПЕРЕМОГИ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ

ЗВЕРНЕННЯ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ АБН

У самоу розпалі двофронтної війни України, Литви й інших уярмлених націй проти большевицької Росії і нацистської Німеччини, у листопаді, 21 і 22-ого 1943 р., у лісах Житомирщини в Україні, з ініціативи Головного Командування Української Повстанської Армії скликано Конференцію поневолених обома імперіялізмами і тоталітаризмами народів для узгодження і визначення генеральних напрямних спільної визвольної боротьби за розвал обох імперій. Представники збройних повстанчих частин України, Грузії, Азербайджану, Білорусі, Туркестану (узбеків, таджиків, казахів, киргизів, туркменів), північних кавказців, вірмен, башкирів й інших народів створили Комітет поневолених народів для збройної національно-визвольної боротьби проти деспотій, імперіялізмів і колоніялізмів — німецького й російського — за національні незалежні держави через розвал обох імперій.

Комітет очолив провідний український революціонер-націоналіст. В рамках УПА створилися окремі національні збройні частини окремих поневолених націй, які воювали на українській території проти окупантів з дальшою стратегічною метою переходу на свої Рідні Землі. Спільно розпрацьована стратегія передбачала революційно-збройну боротьбу національних частин в рамках повстанчої армії даної нації на її території. Політичні цілі й стратегія визвольної боротьби була узгоджена. Фронт антиімперіальної революційно-визвольної боротьби розгорявся. Комітет поневолених народів, свідомий своїх історичних завдань і відповідальности, видав звернення до народів Європи, уярмлених націонал-соціалістичною Німеччиною, щоб вони включалися у великий універсального і перспективно-історичного значення антиімперіальний фронт. Він апелював до західних демократій, щоб замість підтримки російському імперіялізмові і тоталітаризмові дали всесторонню підтримку поневоленим обома імперіялізмами і тоталітаризмами народам, у спілці з якими можливо перемогти обидві загарбницькі імперії, їх розвалити і заповнити через відновлення незалежних національних держав на руїнах ро-

сійської й німецької імперій тривалий і справедливий мир. Після 35 років ясно, якою правдивою і передбачливою була основна стратегічна лінія Першої Конференції поневолених народів Сходу Європи й підросійської Азії. Концепція всенациональних революцій поневолених народів, як шлях визволення, єдино реальна і теж як альтернатива до ядерної війни.

Створення Антибольшевицького Блоку Народів (АБН) це світово-історичного значення подія. Його концепція і дія — незмінний шлях визволення поневолених народів і врятування ще вільного людства від большевицького потогу.

Патріоти в Україні у своїх посланнях постійно підкреслюють важливість цього спільного фронту. Вони безмірно більше доцінюють спільний фронт поневолених народів у боротьбі за визволення, як та частина еміграції, яка є зорієнтована на інтервенцію чужих сил. Впродовж 35 років АБН своїми ідеями і засягом дії набрав світового значення і Світова Антикомуністична Ліга, в якій є членами 75 націй, і 25 міжнародних організацій, навіть у свою конституцію включила основні ідеї АБН, а передусім змаг за розвал російської імперії, вимогу відновлення державної незалежности поневолених у ній націй, і ця хартія ВАКЛ гарантує постійне представництво національно-визвольних організацій поневолених російським імперіялізмом в СССР і в сателітних країнах в Екзекутиві ВАКЛ. Все це свідчить про те, що революційні представництва поневолених націй на чужині належно здійснюють свої завдання. Європейська Рада Свободи теж включила у свою Хартію концепцію АБН. Поневолені нації вступили, зокрема через АБН і ВАКЛ, в бій ідей і концепцій розв'язки світової кризи, кладучи в основу її розв'язки національний принцип проти імперіального, національну державу проти імперії, примат духового первня над матеріальним, примат героїчного над егоїстичним.

Зокрема у поневолених країнах стоїть у бою концепція АБН — націй проти імперії — проти намагань москалів і їх вислужників творити

советський народ, як національно-культурно безобличне суспільство, а на ділі, — російський народ, що в нього мали б влитися усі інші народи, і так створити супернацію під назвою „советський народ”. Супернацією вважають росіян не тільки більшовики, але теж НТС, хоч і під назвою російської нації. „Російська нація”, — каже програма НТС, — феномен неповторний у своєму самооформленні — це тісна сім'я народів і націй, історично об'єднаних і самоусвідомлених, на протязі багатовікової спільної історичної долі, спільнота державних, культурних і економічних інтересів.” А в новій конституції СРСР читаємо у преамблі про советський народ таке: „Це суспільство соціалістичних відносин, в якому на основі зближення всіх класів і соціальних верств, юридичної і фактичної рівності всіх націй і народностей, їх братерського співробітництва склалася нова історична спільність — советський народ”.

Стоїть питання, хто від кого відписав: КПСС від НТС чи навпаки!? Імперіялістичні душі себе віднайшли.

Становище АБН ясне і незмінне. АБН — пробойовик націй, які своєю віковою чи тисячлітною культурою, своїми національними культурами збагатили людство, світову культуру, якої немає без національної культури і національних геніїв. В обличчі найжорстокішої русифікації АБН підіймає у світовому розмірі бій за зрізничування людства на нації, за зрізничування культур на національній базі, свідомий того, що коли загинуть нації, загине культура, прийде варваризація, обезкультурення життя. Нестане націй, вмре і героїка життя, а з нею Людина як ество з приматом духа!

АБН — це не лише формація еміграцій, які є лише частинами духових організмів-націй, своїм корінням і багатовіковою державною і культурною традицією врослих у кров'ю і потом зрошену рідну землю, безстрашно боронять своєї національної суті.

АБН продовжує діяти в країнах за залізною заслоною. Спільна доля, спільні цілі, спільні інтереси звели народи в один фронт. Спільні акції різного роду в концтаборах і поза ними, на рідних землях завжди наново підтверджують оправданість концепції АБН, як єдино реального шляху визволення. АБН це не тільки організаційна міжнаціональна формація, але

це передусім ідея і концепція, яка єдина доведе до мети: визволення поневолених народів з-під російського і комуністичного ярма. Якщо серед дії в'язнів в концтаборах не з'являється назва АБН, то сама дія, її ідея і концепція — організувати спільний визвольний фронт — концепція, зроджена з АБН, який є орієнтиром для усіх свободолюбних елементів поневолених націй.

Заслуга АБН — неповторна. 35 років дії і боротьби — це унікальне явище серед різних міжнародних організацій поневолених більшовизмом націй, бо АБН спирався завжди на власні сили націй, не був ніколи фінансово залежний, а через те й політично від чужих чинників. Власна фінансова база запевняє власнопідметну визвольну політику. Немає зараз навіть міждержавних міжнародних формацій, які довше проіснували б і діяли б як АБН. ОН — створені пізніше і існують лише завдяки фінансам ЗСА. Міжнародні організації поневолених народів, фінансовані чужими чинниками, зникли з політичного овиду, тоді коли жертводавці вже їх не потребували для своїх короткозорих політичних цілей.

АБН — це окрема суверенна сила на світовій арені, і її не присмирить терором, ані не звести на політичні манівці чужими матеріальними засобами. Бо АБН служить єдино і виключно інтересам поневолених більшовизмом націй і від своєї визвольної концепції — розвалу російської імперії на національні незалежні держави в їх етнографічних кордонах шляхом національних революцій — ніколи не відступить.

Не нам робити підсумки дії і боротьби АБН в універсальному масштабі. Це зроблять історики. АБН творить, але не пише історії. Це незаперечний факт, що АБН став своєю многогранною дією символом і чинником координованої революційної діяльності в уярмлених країнах і в універсальному відношенні символом і пробойовиком протиросійського і протикомуністичного фронту за розвал російської імперії і відвоювання національно-державної незалежності для усіх уярмлених націй згідно з гаслом:

Свобода народам — свобода людині!

АБН — 35 років на фронті і в авангарді боротьби проти найбільшої варварської потуги світу! Такої другої міжнаціональної формації

В. Кульчицький Гут

У ТРИДЦЯТИЛІТТЯ "1984"

Як тільки в 1949 році вийшла повість під наг. „1984“ Джорджа Орвела (псевдонім Еріка Блера), зараз же звернула вона на себе увагу великої кількості читачів. Деякі примірники її проникли і до країн поза Залізною засною. Викликала вона багато дискусій і дебат.

Цього, 1979 року минає вже тридцять літ від її появи. І хоча дебати вже дещо притихли, вага книги зовсім не зменшилася. Навпаки, здається, що з бігом років її значення все більше зростає.

Мова — людина

Голосить Євангеліє Євангелиста Івана: „Спочатку було Слово, і Слово було у Бога і Слово було Бог. Воно було споконвіку у Бога. Усе через нього постало, і без нього ніщо не сталося, що лиш постало. В ньому було життя...“

Згідно з однією із християнських засад, людина сотворена на образ і подобу Богу. Та не у фізичному розумінні є цей образ, ця подоба Бога, а в присутності в людини слова, у її спроможності думати і передавати ці думки другій людині. Втративши цю спроможність, людина втратила б Божу подобу і перестала б бути людиною.

Якраз така можливість втрати Божої подоби і є головною темою повісті „1984“, і головною пересторогою, яку автор цим твором старався передати своїм сучасникам, а ще може в більшій мірі нащадкам. Відмітив це і Ерік Фромм, автор багатьох книжок і визначний психоаналіст. У післяслові до цієї повісті, виданої в 1961 р. в-ом „Нью Амерікен Лайбрері“, він писав: „1984“ Джорджа Орвела є висловом настрою і є пересторогою. Настрій, який у книжці висловлює, є настроєм майже розпачі про майбутнє людини, а пересторога є та, що, коли не зміниться курс історії, люди по всьому світі втратять їхні найбільш людські якості, стануть бездушними автоматами і навіть не будуть свідомі того.“ (підкреслення наше. ВКГ).

В Океанії¹⁾, де то відбуваються події повісті, найважливішим завданням уряду, очолюваного „Великим Братом“²⁾, є запанування над думками своїх підвладних. Має це здійснитися через створення новомови³⁾. Партійний функціонер головно-

*****
волелюбний світ не має!

АВН вступив у нову фазу своєї боротьби з вірою у перемогу нації над імперією, тобто волі і незалежності — над деспотією і тиранами! 1978 р.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ
АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКОГО БЛЮКУ
НАРОДІВ (АВН)

му героєві повісті так пояснює цей процес: „Чи ти того не бачиш, що ціле завдання новомови є звузити засяг думки? Вкінці ми зробимо злочинодумання⁴⁾ дослівно неможливим тому, що не буде слів, якими його можна б було висловити... Але цей процес буде продовжуватися ще довго після того, як ти і я будемо мертві. Кожного року все менше і менше слів і засяг свідомости завжди трохи менший“.

Поскільки ж новомова, цей інструмент тотального знищення Божої подоби в людині, ще не повністю закінчена, партія тимчасово користується для осягнення своїх цілей двомисленням⁵⁾, яке назверх виявляється двомовою⁶⁾. А „двомислення — це здібність втримувати в умі одночасно два суперечні переконання і оба акцептувати. Партійний інтелектуал знає, у якому напрямі його пам'ять мусить бути нагнена; він тому і знає, що він строїть трюки з реальністю, але, вживаючи двомислення, він одночасно себе заспокоює, що він реальности не знасилує. Процес цей мусить бути свідомий, бо інакше він не буде проведений з достатньою прецизністю, але він також мусить бути невідомий, бо інакше він витворить почуття фальшивости, а отже й вини. Дводумання лежить у самому серці Інґсоп⁷⁾, поскільки основною дією партії є вживання свідомої облуди з одночасним збереженням стійкості спрямування, яке супроводиться повною чесністю. Говорити навмисні брехні і одночасно щиро в них вірити, забути якийнебудь факт, який став незручним, а тоді, коли він стане знову конечним, витягнути його назад з небуття якраз на так довго, як того потрібно, заперечувати існування реальної дійсности і одночасно ту реальну дійсність відночувати — все це необхідно конечне...“

Навряд чи треба казати, що найтоншими практиками є ті, які двомислення винайшли і знають, що це є обширна система інтелектуального обману“.

Советський зразок двомислення

У дебатах довкруги „1984“ виринало питання, на чому взувався Орвел, пишучи свою повість?

Уважний і неупереджений читач мусить визнати, що зразком для нього був, без сумніву, Советський Союз. І хоч нині, тридцять літ після написання „1984“, Советському Союзові таки ще далеко до тієї деградації людини, яку змальовує Орвел, і хоч маніпуляції з мовою щойно починаються, дводумання орвелівське досягнуло вже у Советському Союзі поважної досконалости і широко практикується у всіх ділянках. Типовим прикладом такого двомислення може послужити стаття з „Радянської України“ В. Сіренка, старшого співробітника Інституту держави і права АН УССР та кандидата юридичних наук. У цій статті він уже доказує, що

советський громадянин і має „право на критику”, і того права не має.

Говорячи про право на критику, він наводить „марксо-ленінські положення про критику, втілені в Програмі і Статуті КПСС, де розвиток критики і самокритики розглядається як право і обов'язок кожного комуніста”. Він цитує 49-ту статтю конституції СРСР, де „переслідування за критику забороняється”. Він також цитається і „Великого Брата” Брежньова, у якого „кожний виявлений факт переслідування за критику повинен дістати не тільки партійну і громадську, але у потрібних випадках також юридичну оцінку”.

Заперечуючи ж право на критику він також покликається на партію і „Великого Брата”, тільки тут критика нагло перестає бути критикою, а стає боротьбою проти „радянської держави, проти соціалізму”, бо „конституційне право на критику виключає право пропаганди ворожих соціалізму поглядів, виключає право виступати проти політичного курсу партії і соціалістичної держави”.

Кого ж тоді критикувати, як до партії все належить, як партія всім керує і за все відповідає? Адже поза партією нічого не може робитися? Чи кандидат юридичних наук В. Сірецько бачить цю суперечність у своїх висновках? Напевно бачить, але, будучи вишколеним у техніці двомислення, він „переконалий, що реальності не знасилує”. Чисто так, як у орвелівській Океанії, де „що партія вважає за правду, є правдою”, а „Великий Брат” є всесильний і непомильний”.

Західний зразок двомислення

Все ж, читаючи викрутаси двомислення советської людини, завжди ворухиться сумнів, чи та людина виконує їх із доброї волі, а чи під тиском? Коли ж зустрічається такі викрутаси на Заході, сумніву не може бути, що їх автор робить це від щирого серця, із власного переконання, з доброї волі. Зразком такого двомислення західної людини може служити згадуване вже вище післяслово Еріка Фромма.

Пересторогу повісти він передає зовсім вірно. Можна навіть з ним погодитися, що „було б нещастям, якщо б читач самозадоволено інтерпретував „1984” як ще один опис сталінського варваризму і як він не бачив би, що автор розуміє нас також”. Бо ж „сталінський варваризм” тільки дав Орвелові стимул до думання і вказав йому напрямні, але сам твір рішуче виходить поза такий опис. Питання тільки, кого Ерік Фромм розуміє під „нас”. А як виходить із його післяслова, він під „нас” не розуміє себе і своїх однодумців. Під „нас” він розуміє капіталістичне суспільство, особливо тих, хто є за зброєння і хто проти продовжування „сталінського варваризму” у тимчасово з'ягченій хрущовській формі. (В тому часі сидів на стільці „Великого Брата” Нікітча Хрущов).

Каже Ерік Фромм: „Орвел демонструє ілюзію

припущення, що демократія може продовжувати існувати в світі, який пригтовляється до ядерної війни”. Ми переглянули уважно кілька разів ті місця, де Орвел порушує питання війни і ніде не могли знайти навіть натяку на щось подібне. Навпаки, ми знайшли твердження, у яких Орвел виразно вказує на певні позитиви війни до того часу, доки світ не поділилися між собою три соціалістичні супердержави. Бо тоді, „коли війни могли бути або виграні або програні, жадна правляча кляса не могла бути комплетно безвідповідальною. „Крім того, нації мусіли бути продуктивні, бо „непродуктивні нації завжди були завойовані скорше чи пізніше, і тому боротьба за продуктивність була ворогом ілюзій”. А Ерік Фромм таку власне „непродуктивність” і такі „ілюзії” пропонує для ЗСА, пропагуючи одностороннє роззброєння, зовсім при тому ігноруючи питання, як ту систему, яка йому дає можливість писати те, що йому його переконання диктує, оборонити. Ігнорує він у цьому „роззброєнню” розумування також дуже важливу деталь із твору Орвела. Орвел же ж показує, що з упадком капіталізму війни не зникають. Протинно, вони стають перманентними, у яких немає ні переможця, ані переможенного, а через те вони втрачають усі позитиви, залишаючись виключно інструментом насилля у руках пануючих соціалістичних партій.

І ще пише Ерік Фромм таке: „Іншим, дуже важливим аспектом є опис Орвелом правди, яка наверх є образом сталінського трактування правди, особливо з тридцятих років. Але хтонебудь, хто бачить в орвелівському описі тільки ще одне обвинувачення сталінізму, губить есенціональний елемент орвелівської аналізи. Він (Орвел) в дійсності говорить про розвиток, який має місце і в західних індустриальних країнах, тільки повільніше як у Росії і Китаї”.

І знов Ерік Фромм частково має тут рацію. Орвел бо дійсно як на загрозу вказує на „нову аристократію”, на отих „бюрократів, науковців, техніків, учителів, журналістів і професійних політиків, яких формус і збирає разом безплідний світ монопольної індустрії і зцентралізованого уряду”. Але одночасно Орвел висловлює переконання, що всі оті „голодні чистої сили” люди не можуть поставити правди тотально до своїх послуг доти, доки існує приватна власність. Пише він про це так: „Вже від довшого часу було усвідомлено, що одинока певна база для олігархії є колективізм (підкресл. наше. ВКГ). Багатство і привілеї найкраще боронити, як ними володіється спільно. Так зване „скасування приватної власності”, яке відбулося у середніх роках століття, означало насправді концентрацію власності в багато менше руках як перед тим; але з тією різницею, що новим власником була група — замість багатьох одиниць. Індивідуально член партії не має нічого, крім дрібних персональних речей. Колективно партія є власником всього в Оке-

анії тому, що вона все контролює і розпоряджається продуктами так, як вона сама вважає за відповідне”.

Виявляються елементи двомислення ще в такому становищі Еріка Фромма. Він каже: „Як ми говоримо про вільний світ, ми в дійсності маємо на увазі всі держави, які є проти Росії і Китаю, а зовсім не ті, як слова вказували б, які мають політичну свободу”. І це, на його думку, доказ східного двомислення. Тим часом таке широке вживання поняття „вільний світ” є зовсім згідне з орвелівським розумінням. Він же ж каже: „В порівнянні з ними існуючою, всі тиранії минулого були черешучі і незданні. Правлячі групи були завжди заражені до певної міри ліберальними ідеями і були готові лишати ціліни всюди, брати до уваги тільки явні, прилюдний акт, і не були зацікавлені в тому, про що їхні підвладні думали”. Отже, потенційно, всі некоммуністичні диктатури таки належать до „вільного світу”.

Важливість порівняння

Щоб людину опанувати тотально суверенс Орвел у своїм творі, необхідно приватну власність замінити колективною — це перший етап. Щоб повністю забезпечитися від бунту народних мас, необхідно через мову контролювати думання людини — це другий етап. Щоб обидва попередні етапи давали бажані висліди, необхідна повна ізоляція і від минулого, і від решти світу. Каже Орвел: „... Член партії так же само, як і пролетар, толерує сучасні умови частинно тому, бо він не має стандартів порівняння. Він мусить бути відтятий від минулого так же само, як він мусить бути відтятий від чужих країн...”

У творі Орвела осягнення ізоляції упрощене, бо в цілому світі існує тільки три супердержави, всі три соціалістичні і всі три взаємно ізолюються від себе фізично, так би мовити, замкненням кордонів, забороною в'їзду і виїзду. Такий тип ізоляції застосував Сталін. Та вже й тоді, тому, що оточення було капіталістичне, яке постійно працювало проти ізоляції, Кремль відчував потребу випрацювання ще й іншого типу ізоляції — ізоляції типу психічного, так би мовити. Спочатку цей тип ізоляції базувався майже виключно на голій брехні, яку, звичайно несвідомо, ширили на Заході кремлівські поплентачі або політично наївні особистості капіталістичного світу.

Кадри ж західних компартій вже тоді почали були вживати для цієї мети двомислення. „Що ж, фактично, є двомислення, — ставив риторичне питання ще 1949 р. Філіп Рагв, відомий американський критик, — як не техніка, яку постійно вживають комуністи та їх ліберальні колаборанти, обдурені люди та апологети?”

Коли ж внаслідок поширення границь ССРСР, а пізніше хрущовської відлиги, фізичний тип ізоляції досить послаб, психічний її тип у стратегії Кремля

вийшов на передове місце, а в ньому як засіб на першому пляні поставлено двомислення.

Від часу, коли в Об'єднаних Націях запанувала коаліція комуністичних держав і держав Третього світу, у всіх агенціях цієї міжнародної установи запанувало подвійне мірило в оцінці і ставленні до різних світових явищ. Це ж подвійне мірило дуже часто вживається і західними масовими засобами інформації. В основі ж цього подвійного мірила, інтелектуальним корінням, на якому воно виростає, і є якраз двомислення.

Взяти хоч би націоналізм. Як його підтримує Москва — він є позитивним явищем, явищем прогресивним, його треба піддержувати, його перемоги вихвалити. Коли ж знайде мова про той же націоналізм, але вже у Советському Союзі, який (націоналізм) Москва виклинає, очорнює і старається викоринити та зовсім знищити, він нагло стає явищем негативним, назадницьким, стає силою деструктивною. І так же само трактуються такі суспільні явища як імперіалізм, шовінізм, расизм, інтернаціоналізм.

Орвел починає свою повість спеною, насиченою глибоким трагізмом. Вінстон Сміт, головний герой твору, рішається писати щоденник. І написавши на початку сторінки дату „4 квітня 1984”, він зупиняється. „Відчуття повного безсилля найшло на нього... Для кого, нагло спало йому на думку застановитися, він пише цей щоденник?” Трагічне питання! Для кого? Він знає, що за викриття цього щоденника його чекає смерть, але це його не турбує. Його тільки турбує, чи його щоденник хтось буде читати. Океанія ж, пригадуємо, є повністю від зовнішнього світу ізольована, а в середині всевладно панує „Великий Брат” та його помічники.

І в цьому сенсі чи не по-орвелівськи звучали повідомлення в українській еміграційній пресі про те, що суд над Л. Лук'яненком подавляюча більшість західних масових засобів інформації поминула мовчанкою? І чи вони тим своїм мовчанням не допомагали „Великому Братові” у Кремлі зусилля Лук'яненка уподібнити до зусиль Вінстона Сміта із „1984”?

На щастя, є на Заході багато людей, які правильно розуміють пересторогу Орвела, які її не перекручують, які допомагають Лук'яненкам розбивати мури ізоляції, ставлені кремлівським „Великим Братом”. І вони переможуть. Їм бо і Лук'яненкам належить майбутнє.

Примітка: ¹⁾ В творі Орвела у 1984 р. світ поділений між трьома супердержавами: Океанією (Oceania), Евразією (Eurasia), Іїсгазією (Eurasia). ²⁾ В оригіналі — Big Brother, якого „чорновусе обличчя дивилося вниз з кожного командного рогу”. ³⁾ В оригіналі — newspeak. ⁴⁾ В оригіналі — thoughtcrime. ⁵⁾ В ориг. — doublethink. ⁶⁾ В ориг. — doublespeak. ⁷⁾ В ориг. — Ingsoc. (English Socialism), пануюча філософія в Океанії.

ДОПОВІДЬ РЕД. ІЛЛІ ДМИТРІВА В НЬО-ЙорКУ

Діючий голова найбільшої української установи в Англії, Союзу Українців у Великій Британії, ред. Ілля Дмитрів доповідав у великій заповненій залі Дому УВФронту в Нью-Йорку 10. 12. 1978 р. на тему „Підсумки конгресів”. Доповідь відбулася заходами управи 2-го Відділу ООЧСУ, і доповідача представив та потім подякував за цінні думки голова Відділу д. Богдан Качор.

Ред. Ілля Дмитрів у півторагодинній доповіді зробив перегляд головних з'їздів та сесій, що відбулися напередодні і під час III СКВУ в Нью-Йорку, зазначивши, що кульмінаційною точкою того українського тижня в цій метрополії була антимосковська українська демонстрація, що знайшла належний відгук в американській пресі, радіо й телевізії та знаменитий коментар д-ра Абенда на телевіз. каналі ч. 5. Головну увагу доповідач присвятив XI Світовому Конгресові СУМ на Оселі СУМА в Елленвіл, де головою світової Головної Управи СУМ був вибраний мгр. Євген Гановський, а попередній довголітній голова мгр. Омелян Коваль очолив Головну Виховну Раду СУМ та Видавництво СУМ („Крилаті” й „Авангард”), та III Конгресові Світового Українського Визвольного Фронту, головою Президії якого було переобрано д-ра Романа Малащука.

Доповідач визначив головні завдання СКВУ, що його очолили п. Микола Плавюк у вершій каденції і мгр. Іван Базарко в другій: об'єднувати увесь організований український світ на чужині для боротьби проти московського імперіялізму, змагатися проти асиміляції української людини на чужині, підтримувати дії таких секторів, як релігійний, жіночий, науково-культурний, видавничий та ін. Ред. І. Дмитрів, підтриманий оплесками слухачів, вказав на хибність листівкових тверджень так зв. „Прихильників українського демократичного руху”, лівої УРДП про нібито співпрацю Револуційної ОУН з німецькими фашистами: „Славної пам'яті Степан Бандера, Прем'єр українського уряду з 1941 р. Ярослав Стецько та багато, тисячі ін. патріотів були закинуті німецькими фашистами за грати концтаборів, а десятки тисяч патріотів і патріоток ішли до героїчної УПА, яка змагалась за Українську Державу на два фронти. А де в той час були „Прихильники українського демократичного руху”?” Заперечення історичного факту і народоправности Акту 30 червня 1941 р., УГВР та УПА не може вести до консолідації сил, — заявив шановний прелегент.

Доповідач дав назагал позитивну оцінку III СКВУ, хоча з прикриттю зазначив, що на маніфестації останнього дня СКВУ не було видно масової присутності тієї частини груп і установ, які найбільше говорять про демократизацію в Україні, окупованій ворогом, про оборону людських прав,

а не всієї нації. У кінці забирали слово пп. К. Пиль, Є. Манацький, В. Костик, С. Бартикула та ін. Вечір закінчився відспіванням „Не пора”. (п.).

**ТРИНАДЦЯТИЙ ЗАГАЛЬНИЙ ЗБІР
ТОВАРИСТВА КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УПА
В КАНАДІ**

В Торонті, в Домі кред.кооп. „Будучність” при вул. Батгурст ч. 140, відбувся у грудні 1978 р. XIII Загальний Збір членів Товариства кол. вояків УПА в Канаді, яким закінчено 4-річну ділову каденцію, а разом з тим 27-ий рік Товариства. В зборі взяло участь 21 членів і делегатів відділів, що розпоряджали разом 38 мандатами, та гості — представники ін. організацій.

Загальний Збір відкрив голова Т-ва Микола Кулик, вітаючи присутніх. Учасники Заг. збору вставанням з місць і хвилиною мовчанкою вшанували славу пам'яті Головного Командира УПА ген. Романа Шухевича-Чупринки і Голови Проводу ОУН Степана Бандери та всіх поляглих воїнів УПА, ОУН і збройного підпілля і тих членів Товариства к. в. УПА в Канаді, які відійшли у вічність впродовж минулої каденції: св. п. Володимир Марчук-Листок, Іван Чурма-Вуйко, Іван Козак-Борис і Ярослав Грицай-Чорнота; вшановано теж пам'ятть членів Т-ва к. в. УПА в ЗСА, які померли в останніх двох роках: св. п. Андрій Молин-Мак, Володимир Хома-Карло і Володимир Камінський-Змагун.

Дальшими нарадами проходила президія: Богдан Мороз — голова, Петро Мицак — заступник голови, і Василь Дідюх — секретар. Як почесних членів попрошено до президії: д-ра Романа Малащука, президента Світового Українського Визвольного Фронту, ред. Ілліо Дмитрова з Англії та Михайла Мігуса, представника К. У. Об'єднання к. в. УПА в Канаді.

По діловій дискусії Загальний Збір уділив абсолютною уступаючим керівним органам Т-ва. Цінну доповідь про ситуацію в Україні і наші завдання за кордоном сказав гол. редактор „Гомону України” д-р Анатоль Бедрій.

Загальний Збір обрав нові керівні органи Товариства на трирічну каденцію (1978-1981):

Головна Управа: Микола Кулик — голова, Микола Кошик — заст. голови і орг. референт, Василь Дідюх — секретар, І. Р. Юрко — фін. референт, Степан Котелець — реф. сусп. опіки, Володимир Макар — реф. видань і пресово-інформаційний, Володимир Вамбурак — референт госп. і прапорносець, Микола Служала — реф. кольпортажів видань, з помічниками: Юрій Рибський, Марія Сивак, Михайло Кулик і Ол. Хмара, Юрій Гузар, Осип Кокіль, Іван Вапльак.

Контрольна Комісія: Микола Ніновський, Іван Ключковський, Микола Коцур. **Товариський Суд:** Петро Мицак, Віктор Новак, Андрій Маречко.

Ярослав Петрович

ЗЛОВЖИВАННЯ РОЗЗБРОЄННЯМ І ДЕТАНТОМ

Советська пропаганда кричить на весь світ про „миролюбність, мирне співжиття і роззброєння”, Москва обвинувачує Захід, а в першу чергу Америки, в тому, що вона зумисно гальмує переговори про САЛТ і саботує детант. Але Міжнародний Інститут Дослідів Миру у Стокгольмі твердить щось зовсім протилежне. Ось, згідно з даними цього Інституту, нічого не вказує на те, щоб Советський Союз виявляв будь-які намагання у підтримуванні миру в світі: його сили збільшилися від 1962 до 1977 року у п'ять разів, а кількість самих тільки советських піхотних дивізій у тому часі збільшилася із 140 до 178. Крім того, советська армія вже декілька разів усучаснювала та модернізувала свою зброю, допасовуючи її до нових винаходів і розвитку технології. Всі ці „московські оновлення”, очевидно, примушують ЗСА, а також союзників Північно-Атлантичного Оборонного Союзу, збільшувати свої оборонні бюджети і достосовувати свою зброю до сучасних вимог і потреб. З того приводу міністерства оборони західних країн, військова розвідка і дослідні інститути б'ють на сполох з зв'язку з цим посиленням озброєнням Советського Союзу і зовсім слушно називають таку дію „зловживанням роззброєнням і детанту”.

Очевидно, що вище згаданими зловживаннями політики роззброєння і детанту советські верховоди викликають пожвавлену дискусію на сторінках західної преси і подекуди різкі заяви державних мужів, які підчеркують московську розбіжність між словами і дійсністю. Однак, труднощів слід дошукуватися в різному розумінні політики детанту, який советські верховоди використовують для просування і поширення своїх „ідей” у світі, зокрема в новопосталих державах Азії і Африки, навіть дуже часто при допомозі безпосереднього втручання і фізичної сили. При чому, Москва „обстоює право” на ідеологічну боротьбу у всьому світі, яка на основі їхньої „комуністичної ментальності” — зовсім не противиться засадам політики детанту, бо це, мовляв, моральний, а не політичний аспект розуміння основ детанту...

Коли переглядати пресу західню, або советську, включно із „півпогоничами-сателітами”, та запрямічуємо, що основна тема, якій присвячується найбільше місця та уваги, це роззброєння. Але коли поважно призадуматися про всі ці міжнародні і міждержавні безплідні переговори, що їх доводиться чути на форумі ОН, або ще для наявного прикладу — на т. зв. Віденській конференції, то всі ці „розмови на вершинах”, які тривають вже по кільканидцять років, не принесли не тільки ніяких результатів, а навпаки — не висунули досі ніякого реального пляну не то що роззброєння, але хоч би „зарисів скорочення роззброєнь”. Зате ми є свідками посиленних перегонів у продукції нищівної нуклеарної зброї, головним чином міжконтинентальної, яка розбудовує „мегатонність” (один мегатон дорівнює одному мільйонові ТНТ) і нині совети вже мають далекосяжні ракети із зарядкою 20 мегатонн.

Але перед Москвою не поступається і Вашингтон, який випереджує її свої технікою розподілу (ракети типу МІРВ), що матимуть в одному стрільні дві окремі ракети, а далекосяжні важкокаліброві ракети матимуть навіть 12-16 окремо та індивідуально діючих „підракет”, з яких кожна вдарятиме в точно заздалегідь призначену ворожу ціль. Дію таких ракет у випадку збройного зудару фахівці називають „нищівною загладою”, що готова спричинити неувяну катастрофу у всьому світі.

Досі не наблизилися уряди великодержав до розв'язки цього страхітливого питання, а якраз навпаки: зброєння відбувається прискішеним темпом у всьому світі, а всі держави, без різниці, велетні чи малі, уліпшують пляни оборони своїх країн та поповнюють свої арсенали зброї найновішими винаходами. Дослідні інститути, які слідкують за озброєнням в світі, подають, що держави світу тільки в одному 1977 році видали на поповнення і модернізацію своєї зброї 285 мільярдів доларів! Для уточнення варто згадати, що ця сума була зужита виключно на саму зброю, і тому вона не включає утримання самого війська, як теж і дослідів над

новими винаходами, що безперервно продовжуються.

А як на тлі того виглядають дві основні надпотуги світу — ЗСА і ССРСР? Американська Центральна Розвідка Агенція (Сі-Ай-Ей) не відводила належної уваги твердженням генерала Дж. Кігена, колишнього шефа розвідки військового летунства, який ще у 1970-1972 прийшов до переконання та перестерігав Пентагон, що Советський Союз готується приспішено до офензивної війни проти ЗСА. І для правдивості тверджень ген. Кігена треба було аж п'ять років часу, щоб розвідчий сектор Національної Оборони погодився із цим загрозливим фактом, що Москва таки намагається здобути за всяку ціну військову перевагу над ЗСА.

Дивним, а то й незрозумілим видається чомусь факт, що американський розвідчий сектор легковажив ще донедавна всякі загрози перестороги і завжди схилявся до думки, що, мовляв, Москва намагається здобути з Америкою тільки „виключно мілітарну рівновагу”. І щойно окремих звітів колишніх високих старшин усіх родів зброї, колишніх американських дипломатів та чільних законодавців, на чолі із генералом Д. Джонсом, головою Об'єднаних Шефів Штабів підтвердив, що приблизно у 1980-1982 роках Москва таки може здобути перевагу над Америкою, а це становитиме не лишень загрозу для ЗСА, а посередньо і для всього вільного світу. І щойно цей авторитетний звіт викликав справжню тривогу.

Вислідом цього було схвалення ще в половині жовтня 1978 р. обидвома Палатами Конгресу законопроєкту, який пропонує призначити 117,3 мільярда доларів на оборонні цілі ЗСА, що представляє собою найбільший оборонний бюджет в усій історії цієї держави. У пресових інтерв'ю законодавці підкреслювали, що причиною голосування за такий високий оборонний бюджет був факт, щоб не допустити до мілітарної переваги Советського Союзу, який, особливо в останніх трьох роках, видав значно більші суми на всі військові цілі, ніж це зробили ЗСА.

Все це підтверджує, що коли йдеться про роззброєння, то його, властиво, притримувалися і намагаються виконати на Заході, але тільки „однобічно”, бо комуністичні імперіялісти

не виречуться ніколи ідеї опанування, а їхні заяви про роззброєння, детант чи мир — це найзвичайніша пропаганда, щоб нею прикрити агресивність комуно-московської імперії.

Може, нарешті, західні політики візьмуть під увагу історичні факти з минулого ССРСР і не повторять тих самих помилок. Може теж врешті-решт зрозуміють, що тоталітарні режими, до яких в першу чергу належить Советський Союз, ніколи не мінняють своєї агресивної політики, стосують тільки іншу тактику.

ВИДАВНИЧИЙ ФОНД „ЛІТОПИСУ УПА”

Колишні вояки УПА, зорганізовані в Об'єднанні та Товариствах колишніх вояків УПА, створили спільне видавництво „Літопис УПА”. Його завдання: видавати документи, матеріали, підпільні видання, мемуари і наукові праці до історії УПА. Вони появляються в серійних книжкових публікаціях „Літопис Української Повстанської Армії”.

Українська Повстанська Армія (УПА), — це загальнонаціональна армія українського народу, яка діяла під керівництвом УГВР і при співдії ОУН та збройного підпілля.

Досі видано засобами самих вояків УПА два томи під назвою „Волинь” і „Полісся” і один том — „Чорний Ліс”. Друкується друга книга „Чорного Лісу”, про дії УПА на Станіславщині. Підготовлюється німецькі документи до історії УПА, яких буде два, або й три томи.

Звертаємося з гарячим закликком до українського громадянства і до українських установ — допомогти нам у виданні документів і матеріалів до історії УПА. Зберегти й задокументувати боротьбу українського народу за волю України — це обов'язок кожного українця.

LITOPYS U.P.A. c/o Kiev Printers Ltd.
2466 Dundas St. West, Toronto, Ont. Canada M6P 1W9

СЛ. П. ПРОФ. ВОЛОДИМИР ВАСИЛЕНКО

У Лондоні дня 11-го грудня 1978 р. в шпиталі помер сл. п. проф. Володимир Василенко, голова Союзу Українців Великої Британії, довголітній член Революційної ОУН, уродженець Наддніпрянщини, видатний політичний і суспільний діяч.

Від часу першої зустрічі під час Другої світової війни над Дніпром із представниками Революційної ОУН, сл. п. Володимир Василенко ідейно і жертвенно працював в ім'я перемоги Української Ідеї. В. И. П. !

ДО 65-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПОМОЧІ

У цім, 1979-м, році братня обезпеченево-громадська установа в Америці й Канаді Українська Народна Поміч відзначає 65-річчя з часу заснування в Зах. Пенсильвенії, у місті Пітсбургу, де була і є велика промисловість і де 65 літ тому особливо концентрувались українські емігранти-робітники, головню з Лемківщини, Закарпаття та Галичини. Вони і створили Народну Поміч, яку потім самі перезвали на Українську Народну Поміч, як і її пресовий орган — „Українське Народне Слово”, що виходить друком у Пітсбургу.

З несповна 200 членів-ініціаторів з заледве 2 000 дол. майна у громадській, спільній касі за понад півстоліття УНПоміч виросла до всенародної обезпеченевої установи з понад 9 000 членства та понад три з половиною мільйонами дол. народного майна, розгорнувши також свою діяльність у Канаді, майже 20 літ тому.

Українську Народну Поміч, яка мала вже 19 Конвенцій, нараховує понад 200 відділів у обох державах, публікує, крім часопису, альманахи та книжки й ін. видання, видає із Стипендійного Фонду ім. Василя Шабатури щорічно по півтори-дві тисячі дол. допомоги українській студіюючій молоді, — цю установу можна назвати Організацією українських патріотів і патріоток. Не даремно УНПоміч у Канаді є членом ОУВФронту і практично є вона також у ЗСА, хоча як загальноукраїнська обезпеченева організація вона широко відчиняє двері найліпшого обезпечення для всіх громадян-українців та їхніх нащадків.

Як заповідали славні Піонери-Засновники, так і нині, під керівництвом головного президента п. Володимира Мазура, члена ГУ ООЧСУ ГЕ УККА, Українська Народна Поміч працює серед рідного народу, для рідного народу-членства та громади і несе всю можливу допомогу нескореному українському народові в тимчасовій московській неволі.

Велику увагу не лише в обезпеченевій праці, а й шляхом найкращих „поліс”, стипендій, публікацій книжок для дітей і молоді, УНПоміч приділює молодим поколінням, зокрема українським молодечим організаціям у Америці й Канаді. Серед членства УНП є великий відсоток батьків і молоді сумівців, і тому, звичайна річ,

Головний Уряд УНПомочі найбільшу увагу приділює СУМ-ові, розгромленому московсько-большевицьким окупантом в Україні і відродженому за кордоном заходами Організацій Визвольного Фронту.

З нагоди 65-річчя Української Народної Помочі публікуємо тут слово-привіт, що його виголосив на останнім XI Світовім Конгресі на Сумівці в Елленвіл 1978 р. головний предсідник УНП д. Володимир Мазур, який працює в системі УНП з 1955 року. Подаємо цей виступ-привіт.

Володимир Мазур

СЛОВО НА СВІТОВОМУ XI КОНГРЕСІ СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Світла Президіє, Дорогі Подруги і Друзі Сумівці, Шановні Гости!

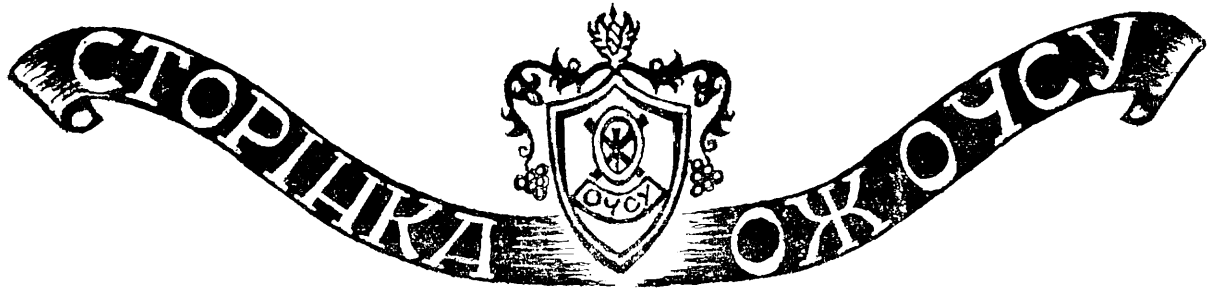
Маю велику честь привітати Вас з нагоди 11-го Світового Конгресу Спілки Української Молоді тут, в Америці, на цьому клаптику Української Землі — на чудовій оселі СУМА в Елленвіл!

Вітаю Вас в імені нашої братської установи Української Народної Помочі, яка в 1979 році буде обходити своє 65-ліття. За ці довгі роки праці з народом і для народу наша Установа виросла майже до десяти тисяч членів, а наше майно зросло до 3 млн. 600 тисяч доларів.

УНПоміч, як у минулому, так і тепер завжди старалася і завжди давала допомогу в першу чергу молоді, нашим новим молодим поколінням, бо без молоді сьогодні — не може бути завтра Руху вперед. Тому ми давали і даємо позички на закуп і будову Сумівських домів і осель.

Ми на кожному річному засіданні Головного Уряду УНПомочі уділяємо дотації на потреби виховної роботи в СУМ-і, піддержуємо молодечу пресу, зокрема Ваш чудовий журнал „Крилаті”; ми маємо свій власний Стипендійний Фонд для молоді.

Багатотисячне членство УНПомочі в Америці й Канаді з радістю і гордістю завжди слідкує за працею і успіхами Спілки Української Молоді у світі. Ваші досягнення в гурт-

ПРИСЯГА (СПОГАД МЕДСЕСТРИ)

Був 1942 рік. Ми, працівники Українського Червоного Хреста у Крем'янці на Волині, отримали картки з закликком вступити до військових відділів. Ці картки, що мали підпис знамого нам шановного, авторитетного лікаря, було вручено лікарям, медсестрам і санітарам нашого осередку.

Наказ є наказом, і я подалася на вказаний у картці хутір. Там зстала п'ять осіб, але, крім нашого лікаря, це були незнайомі мені особи. Я зголосилася, показала свої документи і вислухала сердечний привіт від лікаря. Після цього один з присутніх, ще молодий, звернув-

*****

ках самодіяльності, Ваша участь в українських антимосквських демонстраціях, Ваші листи до різнонаціональної преси в обороні нескороної України — додають нам, старшим, нової сили для продовження змагань. Їх розпочали в нових часах Симон Петлюра і Євген Коновалець, їх продовжували генерал Тарас Чупринка і Герої УПА, провідник Степан Бандера.

Цей змаг веде далі Революційна ОУН під проводом дост. Ярослава Стецька. Цей змаг ведуть тисячі безіменних Валентинів Морозів та Юріїв Шухевичів в Україні.

Ми певні, що Ваш Конгрес зробить не лише підсумки, але й дасть дороговказ, скріпить Ваші Сумівські шеренги, додасть Вам нових сил у праці й боротьбі за осягнення ідеалів нашого Нескореного Народу.

Йдіть усе слідами Ваших великих попередників-основників СУМ-у в Україні.

У цій шляхетній праці — щастя, Боже, Вам, Дорогі Друзі!

ся до мене: „Добре, що прийшли до нас, маєте тепер зложити присягу”. Усі встали, а той молодий почав читати текст присяги. Я слухала й раптом мене наче вогнем облекло, бо там була вимога: у безвихідному положенні завдати смерть тим раненим, кого, через їхній важкий стан, не можна буде вирятувати від ворога.

Я не стрималась і крикнула, що такої присяги не дам, я ж була і в Армії УНР, і там таких вимог не ставили. Була присяга чести, допомоги пораненим і хворим, але таких вимог не бувало. Схопивши документи, я повернулась до дверей. Мене стримували: „Зрозумійте ж, пані! Тепер інші обставини й інший ворог”. „Не хочу, — відповіла я, — мій чоловік в УПА, одинак-синок там само! Як же я можу дострелювати інших чоловіків і синів!” Я була розчакнута, — між обов'язком і моїм власним переконанням. Відшукала підводу і подалась до міста.

Перед тим мій чоловік працював на комасанції, і в селах, де ми перебували, знаходилося багато колишніх вояків з Російської і Української Армії. Тепер скликала жінок і дівчат. Говорила їм про героїчну боротьбу УПА. Про необхідність для жінок навчитися, як нести першу поміч борцям УПА: як зупинити кров, як накладити тимчасову перев'язку, як їх підносити, як доглядати. Твориться Червоний Хрест, але лікарів мало, вони порозкидані по повстанських криївках і не завжди можна їх відшукати, отож ми самі повинні давати поміч цим лікарям і рятувати бійців. Звичайно, коли я починала говорити, то бувало у хаті п'ять-шість жінок і дівчат, а коли кінчала, то хата не могла вмістити охочих послухати. Бувало

й так, що мені доводилося тижнями сидіти в тому самому селі, навчаючи охочих. Стрічались між моїми слухачками й неграмотні, але й вони сприймали мої вказівки, дуже уважно, особливо, коли я практично показувала, що належить чинити.

Для наглядності, я перев'язувала їм червоною ниточкою пляшечки з розведеним дезинфекційним порошком, навчивши, як треба виварювати ці пляшечки, як розводити порошок тощо. А пляшки з карболовим розчином для миття рук перед перев'язками я позначала чорною ниткою. Це було певніше для дехого, аніж наклеювати картки з написом і поясненнями. Мої учениці навчалися як шматки випраної м'якої старої матерії виварити, разом з посудиною, і тримати, щільно пов'язавши, готовими для вжитку в тих хатах, де мешкають санітарки.

Як це все знадобилося!.. І як зворушливо, з повним довір'ям, зустрічали мене по селах, — там, де знали мого мужа, або де були учениці української гімназії, які знали мого сина.

Спати доводилося мені та й іншим жінкам в стодолах, покотом, на соломі або сіні. Нескінченні запити не давали заснути. Якщо нам доводилося виходити уночі, то завжди можна було добачити якісь замрячені постаті з рушницями. „Це наші хлопці охороняють”, — пояснювали мені мої співвітчужки.

ГАРНИЙ ЗАДУМ ОЖ ОЧСУ

Головна Управа Об'єднання Жінок ОЧСУ, очолена п-і mgr Уляною Целевич, випустила у зв'язку з проголошенням ОН „Року Дитини” в 1979 р. — гарну пам'яткову закладку для книжок, з взірцем-вишивкою і написом: „Вивчай і розвивай українську мову, історію і культуру. В Україні їх русифікують”. Вгорі над написом поміщено в овалі зображення скованого українського хлопчика, вже з мечем на руках; напис: 1979, ОЖ ОЧСУ, Міжнародний Рік Дитини, та по-англійському: „Допомагайте Україні!”

На другій стороні це ж саме — англійською мовою.

ОЖ ОЧСУ через свої Відділи розсилас і дарує такі книжкові закладки членам ОН, Американського Уряду, американським і міжнародним політичним та культурним діячам. Можна набувати за 1 дол.

Мене постійно розшукували з нашого Червоного Хреста, питали, де можна знайти санітарок, і повідомили, що організаційні референтки зв'яжуться зо мною. Не було часу, а я так хотіла мати хоч місяць, щоб, вибравши здібніших, проробити з ними курс швидкої допомоги (скорої помочі).

Наймолодшою з усіх курсанток була ясноволоса Надійка, учениця шостої класи української гімназії. Це була сирітка, мала розумні сіро-блакитні очі, якими пильно придивлялася до моїх медичних інструментів. Я її щиро полюбила, навчила її робити впорскування (застрижки) спочатку таки на мені, — виконувала вона це досконало і не забувала випускати з шприци повітря. Навчилася легко давати під шкіру ліки й щиро тішилася моїми похвалами. Тоді її чудові очі сяяли гумором і радістю. Як сьогодні пригадую її прибуття до нас. Як це було давно!

У одному селі, зайшовши до лікаря, я застала знайомого мені командира й молоденьку дівчину, яка стояла біля свого брата-упівця. Вона відразу сподобалася мені, я підійшла і запитала, чи не перешкоджу їхній розмові. Запросили мене сісти. Виявилось, що вона зголосилася до війська, але командир запитав скільки їй років. Відповіла, що шістнадцять і отримала відповідь, що замолода і прийняти її не можуть. Очі її потемніли з гніву: „Не хочете мене прийняти? Обидва брати в лісі, батьки не живуть, що сама я буду робити, де жити?”. А коли лікар пояснював, що до УПА беруть лише від вісімнадцяти років, то вона скрикнула: „Хочете, щоб німці забрали мене до в'язниці? Вони ж знають, де мої брати! Були вже з обшуком у нашій хаті. Для УПА я замала, а для німців підходяща?”.

Сказала і вискочила з хати. Брат щось говорив командирові, а лікар поглянув на мене, — я кивнула стверджуючи головою. Він поглянув ще на командира й тоді, відкривши двері, гукнув: „Гей, Мала, вернись, приймасмо тебе!” „Мала” — це стало її псевдом, — вбігла до хати, обхопила за шию лікаря і обцілувала його старече, поморщене обличчя. Брат дякував, казав, що тепер він спокійний за сестричку, повідомив, що її звати Надійкою. І „Малу” вже офіційно передано мені.

Моїм першим завданням було підготувати її до праці санітарки, і я вирішила приспішити початок, хоч би й одномісячного, курсу санітарок. Головні лікарські інструменти я мала, книжки також, а головню, досвід з Армії УНР. Сповістила про це командира, — він вислухав і, якимось дивно, сказав: „Місяць, добре... Та чи вдасться?” — І так почався мій курс. Успіхи в навчанні були наявні та й годували нас добре, але... Коли ще до кінця місяця було далеко, мене повідомили, що треба санітарок порозсилати по пунктах, а хлопців до відділів. Насамперед зібрали бездітних жінок і дівчат, спакувавши їм саме необхідне для скорої помочі у санітарні торби, чи просто в наплечники.

Напередодні вимаршу завітав до нас лікар. Довше розмовляв з Надійкою і хлопцем, який як і вона вмів робити впорскування. Проіспитувавши Малу, здивувався, що вона багато чого навчилася та вирішив забрати її до себе, до лісового шпиталика, де будуть видужуючі. Пояснив, що він часто буває у від'їздах, а треба постійно когось, щоб давати застрики. Повідомив, що на другий день прибуде уповноважений приймати присягу. Жаль мені було розставатися з моєю улюбленицею, але я сподівалася, що буду навідуватися до шпиталика і бачитися з нею. Не знала я, що мене призначено де-інде.

Перед від'їздом дев'ять жінок і двох хлопців покликали до присяги. Надворі була темна ніч. Чекали чотири підводи. У хаті блимала одна мала лампа, вікна були щільно завішені. У хату набилося багато люду, переважно молоді й схвильовані батьків. Увійшла молода жінка зі Львова, від Червоного Хреста. „Струнко”, почувся її голос. Ті, що вирушали у невідоме, виструнчилися у два ряди. Запанувала тиша. Очі всіх звернулися до образів. Організаційна голосно читала слова присяги, а за нею повторювали виструнчені. Раптом Мала

.....

*„О люде мій бідний, моя Ти родино,
Брати мої вбогі, закуті в кайдани,
Палають страшні, незагоєні рани
На лоні у Тебе, моя Україно”.*

Леся Українка

запитала тремтючим голосом, „Як це, як це?” Організаційна перервала і, звернувшись до Малої, сказала: „Якщо ти не зрозуміла, то я повторю”. І повторила: „У разі небезпеки санітари повинні боронити ранених більше, як себе, а в безнадійному випадку мусять застрілити їх і себе, щоб ворог не взяв їх на муки катування”.

Увесь час я гляділа на Малу і доглянула, як вона здригнулася після цих слів і її повіки спали додолу. Коли піднеслися і зір її знову спочив на образах, то в її очах був такий дивний вираз, що я не зчулась, як мої уста прошепотіли: „Хай мине мене і їх чаша сія”.

Через тиждень довелося взяти до Тернополя на операцію важко поранилих, а за два-три дні до польового шпиталика, де перебувала Мала. Була чудова осінь і дорога на лісничівку мінілася червенню і золотом. Біля брами зустріли нас Мала і лікар. Поки здійснювали ранених і переносили до хати, я передала медикаменти, два мішки перев'язочного матеріялу та продукти і білизну, що їх позносили жінки з поблизу сіл. Мала обійняла мене і так ми пройшли кусень дороги, а потім вона ще довго махала мені шапочкою з знаком Червоного Хреста. Я їхала й у мене перед очима було її засмучене обличчя й останні, при прощанні, слова: „Так хочу я працювати з вами!”

До наших хуторів повернулася я пізно, десь о годині одинадцятій ночі, а о другій прокинулася, почувши тривогу. Наслухалась: чути рух, притишені розмови, тупіт копит, скрипіння воріт. Викликали нашу сторожу і лікаря. Повз ворота йшли і йшли постаті з рушницями, між ними я вгляділа й кілька озброєних жінок. Десь там, куди вони прямували, йшов нещадний і нерівний бій. Ранком привезли пораненого в груди сотника Я. Його обидві ноги були замотані білим простирадлом з почорнілими плямами засохлої крові.

Возом, що на ньому привезли сотника, правила стара жінка. З нею були два молоді хлопці, які свою зброю сховали під соломку у возі. Вони швидко внесли раненого в хату, а потім розібрали воза й змивали з нього кров. Переб'язавши пораненому ноги й оглянувши груди, ми напоїли його молоком; побачивши, що він починає тремтіти, я дала йому впорскування, щоб заснув.

Заспокоївши його, вийшла на двір, щоб довідатися, що сталося, бо це ж був той самий сотник, що його я привезла після операції і лишила в шпиталику. Чому побиті його ноги? Чи є ще ранені? На це була коротка відповідь: „Усі впень”! „Як то впень? Чи ще кого привезуть?” І знову ляконічне: „Усі впень! Немає кого привозити з того місця, де ви вчора були... Усіх німці вибили упень, лише цей був привалений шафою і так вирятувався”. „А Мала, що там була?” „Що казати, — немає! Лісничівку розбито ручними гранатами. Одинадцять ворогів забитих, а наших — немає їх, немає й Малої”...

Через два дні, після трансфузії крові, яку виконав лікар-жид, поранений настільки опритомнів, що зміг розповісти про події у лісничівці.

„Сталося це удосвіта. Прибіг до лікаря вартовий і щось сповістив. Лікар наказав усім, хто має хоч трохи сили, хапати зброю і негайно податися у ліс. Ослаблених виводили і виносили сестри. Залишилось ще три тяжко поранені, але по них ніхто не прийшов, бо близько почалася стрілянина. Ще вбігла до хати Надійка, з пістолем у руці й гранатами у фартуху. Дала гранати лежачим, а один з них понаглив її: „Тікайте, сестриця, може ще встигнете”. „Ні, я залишуся з Вами, на це я присягала. Боже, а присяга! Ні, я не можу, вже якось ви самі!”. Присунула шафу і похилила її над моєю головою і грудьми. Скочила до другої шафи, але до хати почали падати кулі. Вона щось кричала нам, але я не розібрав, бо глушили постріли. Чотири рази вона стрілила у вікно, а потім собі в уста. А далі були вибухи гранат і я вже нічого не пам'ятаю”...

Сотник ще спитав мене, чи це не моя була родичка, але я не могла і слова відповісти. Тоді він витяг з кишені щось загорнене в хустку і простягнув мені. Я розгорнула. Був це русявий кучер, що ще так недавно неслухняно спадав з чола на промінь яоних очей. Хтось подав мені води, але мої зуби так цокотіли, що я не могла пити. Довго ще пасмо русявки береглося у мене, як найцінніша пам'ятка, що пригадувала мені лагідні голубі очі й геройську смерть Надійки-Малої. Ніжної дівчини, що

дотримала, змінивши її сама для себе, свою присягу.

А потім прийшла вістка, що її брат поляг в лавах УПА. А ще пізніше хтось переказав, що другий брат не загинув у боях, а його схопили й заслали на десять років до концентраційного табору за Уралом. І на цьому вістки по ньому перервалися... Тамара О.

Зена Матла-Рихтицька

НЕБУДЕННА ІМПРЕЗА В ЧІКАГО

На початку листопада 1978 р. відбулася в Чикаго, в рамках імпрези „Фолк Фер”, виставка, присвячена українській дитині з нагоди Міжнародного Року Дитини 1979, проклямованого Об'єднаними Націями, та Року Української Дитини 1979 — проголошеного СКВУ. Виставка зорганізована заходами Об'єднання Жінок ОЧСУ, Відділ Чикаго, відрізнялася своєю оригінальністю та високим мистецьким рівнем між виставками інших 50 національностей.

На виставці показано багато українських дитячих народних строїв, мініатюрні дереворити українського фолкльору, прекрасні ляльки в народних строях, багатство дитячої літератури, іграшки, вишивки, та панораму казкового звіринного світу України та ін. Багато труду вклав Зенон Галамай, який виконав мистецьку алегорію української дитини на тлі Тризуба. Виставку прикрасили панна Україна Чикагської „Фолк Фер” Катерина Бернацька й її принцеса Одарка Петраш, в українських строях. Окрему частину становили архитвори дерев'яної різьби, писанки та інші мистецькі перлини. Не можна поминути пань ОЖ ОЧСУ, Відділ Чикаго: господині чарували чуженицьких відвідувачів виставки нашими традиційними варениками, голубцями та неперевершеним печивом. Вдало виступав і струнний ансамбль і танцювальна група ОДУМ-у, справді на високому мистецькому рівні.

Разом із 214.000 глядачів, виставку відвідали майор Чикаго Михайло Біляндик і його дружина, яким пані з ОЖ ОЧСУ вручили книжечку „Вім-Бом”, графіка Охріма Сидомори, видання в-ва „Час” з Нюремберзі 1949 року, при співредакції мгр. Андрія Стецюка.

Присвячуючи цьогорічну виставку Українській Дитині, пані з ОЖ ОЧСУ, Відділ Чикаго

цим способом широко розповсюдили інформацію про долю наших дітей в Україні, зокрема дітей українських політичних в'язнів та борців за волю.

СВЯТО ГЕРОІВ У РОЧЕСТЕРІ, Н. Й.

У Рочестері, Н. Й., 29.10.1978 р. в Українському Домі при 1492 Кліффорд авеню відбулося Свято Героїв, заходами 25-го Відділу ООЧСУ під головуванням д. Вол. Балка та ОЖ ОЧСУ й ін. Орг-цій УВФронт, виконане головно силами Осередку СУМА. В підготові брали участь працівниці СУМА О. Король — голова Осередку, мгр. Л. Балко — заступниця, мгр. О. Лилак — осв. референтка.

Після відкриття свята головою ОЖ ОЧСУ п-і А. Буцкеркою, з головною промовою виступив член Гу ООЧСУ ред. Володимир Мазур, яку присутні вислухали з непослабленою увагою і в кінці нагородили промовця довгими оплесками. У мистецькій частині брали участь члени О. СУМА: квартет „Блакитні троянди” — старші юначки Л. і З. Джус та І. Тороус і Л. Куц, рецитатор Р. Лесів, також „Юний Гомін” — Л. Балко, Г. Дністряк, Д. Гавришків, деклямували також із ін. молоді В. Рабарський, І. Корнило та ін. Присутні не шкодували вдячних оплесків для молоді, яка вчиться і працює під гаслом „Бог і Україна”. Головою Осередку СУМА є п-і подруга Оля Король.

Розвиваючи активність на різних відтинках організованого життя, Організації Визвольного Фронту в Рочестері надають великої уваги українській молоді, що гуртується в СУМ. І це наглядно було видно на успішному Святі Героїв.

ПОСВЯТИЛИ ПРАПОР 45-ГО ВІДДІЛУ ООЧСУ

Дня 22 жовтня 1978 р. відбувся бенкет, з нагоди посвячення прапора 45-того Відділу ООЧСУ, у Фініксі, Арізона, в новозбудованій залі Осередку СУМА. Посвячення прапора довершили: о. Мирослав Колодій — парох УКЦеркви і о. Андрій Ілінський — парох УПЦеркви. Голсвними кумами були: д-р Витолд Левицький, Микола Бурда і Григорій Дорощ, посвячений прапор отці парохі передали голові Відділу Ярославові Росолі, а цей хорунжому Відділу, Іванові Чопкові.

Свято відкрив голова Відділу, привітав дорогу гостю з Німеччини, паню мгр Славу Стецько, Отців Парохів, представників Організацій та гостей. Він відмітив, що крім посвячення прапора Відділу, відзначаємо і 19-ту річницю скритовбивчої смерті Провідника ОУН сл. п. Степана Бандери, 35-літню річницю АВН і постановня УГІА та 45-ту річницю штучно створеного голоду на Україні. Даліше провадив програмою інж. Володимир Чопівський, який

попросив о. Андрія Ілінського молитвою відкрити бенкет, а по обіді — представив мгр Славу Стецько і попросив її до слова.

Нема змоги описати враження і підйому духа серед присутніх після її змістовної, прекрасно опрацьованої, патріотичної промови. Слова западали глибоко в кожне серце дорогими перлинами, чи горіючими жаринками.

„Будуйте Україну кругом себе”, дзвенять її слова та назавжди остануться в пам'яті, як і її мила постать з розумними очима і лагідною усмішкою. Рясними оплесками, повстанням з місць і китицею червоних рож присутні подякували неперевершеній бесідниці. Даліше слідували привіти, які зложили представники різних організацій.

Анна Чопко продекламувала вірш Віри Ворскло „Над могилою Бандери”, а Марта Росола — вірш В. Онуфрієнка „Неповторна мить”.

Молитвою о. Мирослава Колодія і українським національним гимном закінчено програму свята. Ще довго гуторили гості на залі, оглядали гарно декорований прапор роботи мистця Бориса Макаренка.

К. Р.

У 40-ВУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ СВ. П. ПОЛК. Є. КОНОВАЛЬЦЯ

Дня 19 листопада 1978 р. в Пітсбургу відбулася Академія на відзначення 40-ліття з дня смерти св. п. Є. Коновальця, що її улаштовано заходами 21-го Відділу ООЧСУ.

Академію започатковано молитвою, яку проказав о. Микола Невмержицький, настоятель св. Володимирської церкви, в залі якої відбувалася імпреза. Представлений головою Відділу ООЧСУ п. А. Никончуком д-р Микола Климишин — довголітній провідний член ОВФ з Детройту, виголосив доповідь на тему „Євген Коновалець — український націоналіст-революціонер”. У своїй добре виголошеній доповіді, прелегент широко висвітлив діяльність полковника Є. Коновальця, починаючи від студентських часів до його трагічної смерті в Роттердамі 23 травня 1938 року, підкресливши, що пол. Є. Коновалець „увійшов в історію українського народу як визначна провідна індивідуальність, яка значно заважила на долі українського народу”.

У мистецькій частині виступала інструментально-хорова група Філії ОДУМ з Клівленду, під керівництвом п-і І. Середи та рецитаторка п-і Софія Бура, також із Клівленду, виховниця сумівської молоді, довголітня дикторка в радіопрограмі Організації Визвольного Фронт. Дівоча група, до складу якої входять: Роксана і Ліля Іванчук, Ліда і Ніна Яременко, Валя Яременко, Анна Чолупа, Леся Таточенко та їх керівниця п-і І. Середи, співали українські пісні в супроводі бандур, що приємно вражало присутніх. Ця мистецька одиниця

Проф. І. Левадний

КИЇВ У 1918 РОЦІ

(Закінчення)

Після його від'їзду виступав голова Українського Національного Союзу Володимир Винниченко, якого оваційно вітала молодь. Оплесками був зустрінутий теж Володимир Чехівський від Центрального Комітету Української Соціал-Демократичної Робітничої Партії.

Київський митрополит Російської Православної Церкви Антоній, обраний на місце розстріляного Володимира, в дарунок для університету склав примірник Острозької Біблії 1581 року. Свято закінчилось бенкетом у залах університету.

Розпочався зимовий сезон у київських театрах. Головне управління мистецтва і культури опрацювало форму сільських театрів для „Провсвіт” і винесло рішення про заснування в Києві трьох державних українських театрів — народного, оперового і драматичного.

До Народного театру, що мав виставляти побутові, історичні та клясичні п'єси директором і мистецьким керівником запросили Панаса Саксаганського, який поставив своїм завданням знайти нові національні форми театру через акторську майстерність корифеїв. Він узяв до свого театру найкращі артистичні сили, як Марію Заньковецьку, Любов Ліницьку, Бориса Романицького, Лазаря Шевченка. Протягом сезону, крім побутових речей, були поставлені дві драми західноєвропейської класики: „Розбійники” Шіллера з Саксаганським у ролі Франца Моора і „Уріель Акоста” з Заньковецькою, що грала ролю матері головного героя.

Спроби націоналізації і українізації Київсь-

*****

відносно молода, заснована чотири роки тому, але вже має ряд виступів як у Клівленді, так і поза межами міста. П-і Софія Бура рецитувала поезії О. Ольжича та „Молитву” Богдана Ігоря Антоновича. Її рецитація поетичних творів на належному мистецькому рівні зробила на слухачів добре враження.

Академію закінчили відспіванням українського національного гімну.

кої Опері не були особливо успішними. Протягом сезону все ж було підготовлено і поставлено одну оперу на українській мові „Черевички” за Гоголем, муз. Чайковського, в українському перекладі Людмили Старицької-Черняхівської. Партію Оксани співала Катерина Воронець, Солохи — М. Скибицька, Вакули — Михайло Микиша, Чуба — Михайло Донець, Голови — Володимир Лубенцов, чорта — М. Філімонов, дяка — Іван Внуковський. Ця єдина українська вистава пройшла 15, 18 і 24 листопада. Поза тим йшли опери західноєвропейських і російських композиторів: „Кармен”, „Аїда”, „Пригоди Гофмана”, „Ріголетто”, „Євгеній Онегін” та інші, всі на російській мові.

Якість оперових вистав катастрофічно занепадала. Через страйк оркестри і хору артистико-виконавці другорядних партій — заступали відсутній хор, а солдати військових німецьких оркестр — страйкуючу оперову оркестру.

Заснований Український Державний Драматичний театр не мав де приміститись, бо всі театри були зайняті російськими трупами. Вирішили відібрати одне театральне приміщення для новозаснованої Української Драми. Якраз у театрі на Мерінгівській вулиці грала російська оперета. Вона виставляла такі опереткові твори, як „Пташки співучі” Оффенбаха, „Фатініца” Зуппе, „Сільва” Кальмана, „Ідеальна дружина” та інші. Приміщення це було відібрано від оперети і передано Державному театрові Української Драми. Відібрання наробило багато шуму серед росіян, але одна з організаторок нового театру, енергійна артистка Наталка Дорошенко, жінка міністра закордонних справ, домоглася втручання самого Гетьмана і у відібраному від росіян приміщенні розташувалася Український Драматичний Театр.

Директор театру Борис Кривецький заангажував відомих артистів з побутового театру: Ганну Борисоглібську, Івана Залічковського, Федора Левицького і з українських труп Василя Кречетова, Євгена Коханенка, Петра Карпенка. Режисером запросили Олександра Зага-

рова. Виставлялись модерні українські та західноєвропейські п'єси на засадах реалістично-психологічної школи. Сезон відкрився драмою феєрією „Лісова пісня” Лесі Українки, що вперше тоді була показана на сцені. Були виставлені також п'єси: „Між двох сил” Винниченка, „Візник Геншель” і „Ткачі” Гавптмана, „Мірандоліна” Гольдоні, „Тартюф” Мольєра, „Підпори громадянства” та „Примари” Ібсена.

Одночасно повернувся з одеських вистав „Молодий театр” Леся Курбаса і почав грати, ставлячи своїм завданням відійти від етнографічно-побутового видовища і спертись на модерні течії світового театру. Він поставив п'єси: „Затоплений дзвін” Гавптмана, „Горе брехунів” Грільпарцера, „У пущі” Лесі Українки і через них дійшов до своєї епохальної постанови „Едіп цар” Софокла.

Інші маленькі театральні залі займали різні театри мініатюр, фарси, кабаре, що поприїздили з Росії, головню з Петрограду і Москви, де тоді особливо переслідувались видовища легкого жанру. З тієї причини і створений у цей самий час Державний Симфонічний ансамбль під диригуванням композитора О. Горілого для своїх розпочатих у грудні щотижневих концертів мусив користуватись залем Оперного театру.

Тим часом перед лицем очевидної скорої поразки німців у Світовій війні стали все більш виявлятися розходження щодо поглядів на майбутнє і в гетьманському таборі.

„Киевская Мысль” вмістила 18 жовтня обширне звітлення під наголовком „Записка дев'яток” про кризу в уряді. Як подала газета, попереднього дня на засіданні кабінету державний секретар Завадський прочитав заяву від групи міністрів. У заяві вказувалось, що Україна у своїх відносинах до Росії може йти двома шляхами: або будувати свою державу окремо, користуючись з тимчасового ослаблення Росії, але маючи небезпечні перспективи, коли Росія знов зміцніє, або допомогти Росії зміцніти, увійти у спілку з державами, на які Росія розпалась, і вкупі з ними утворити нову Росію, в якій Україна займе почесне місце, відповідне її інтересам. Цю заяву підписали дев'ять осіб: міністри Василенко, Ржепецький, Гербель, Гутник, Романов, Зіньківський, Колокольцев, державний контролер Афанасієв і дер-

жавний секретар Завадський. Міністер Гутник одразу заявив, що думати нема чого і треба всім стати на цей другий шлях. Натомість меншість міністрів — Лизогуб, Кістяковський, Бутенко, Рогоза, Любинський, Дорошенко — пропонували роздати копії заяви всім міністрам для обміркування. До згоди не дійшли і 18 жовтня кабінет Лизогуба подався до відставки.

Розглянувши заяву дев'яток, Гетьман почав знов переговори з представниками опозиції і домігся підтримки Української партії соціалістів-федералістів.

19 жовтня Лизогуб зформував новий кабінет у такому складі: голова Федір Лизогуб, міністер закордонних справ Олександр Рогоза, внутрішніх справ Володимир Рейнбот (тимчасово керуючий), фінансів Андрій Ржепецький, і сповідань Олександр Лотоцький, народньої освіти Петро Стебицький, земельних справ Володимир Леонтович, харчових справ Сергій Гербель, юстиції Андрій В'язлов, торгівлі і промисловости Сергій Мерінг, шляхів Борис Бутенко, праці Максим Славинський, народнього здоров'я Всеволод Любинський, державний контролер С. Петров, державний секретар Сергій Завадський.

29 жовтня кияни читали грамоту Гетьмана з його заявою, що він стоятиме „на ґрунті незалежності Української Держави” і обіцяв прискорити проведення аграрної реформи та підготовки скликання українського сейму.

Рознеслась вістка про Листопадовий чин у Львові. Кілька днів пізніше до Гетьмана прибула західноукраїнська делегація, домагаючись військової допомоги, але він відмовився з небезпеки виникнення війни з поляками і радив закликати Січових Стрільців, що стояли в Білій Церкві так, ніби вони вирушили в Галичину без його відома, на власну руку і відповідальність. Насправді Гетьман був повідомлений, що проти нього готувалось повстання, в якому велику ролю мали відігравати Січові Стрільці, що раніше перебували в казармах на околиці Києва, а пізніше самочинно перейшли в Білу Церкву, вигнали гетьманського посадика і розігнали державну варту та створили свою владу. Гетьман хотів позбутись Січових Стрільців, але вони вважали справу повалення його важливою і не пішли з Білої Церкви.

Тим часом війна скінчилась. 11 листопада було укладено Комп'єнське перемир'я між Ні-

меччиною і союзниками і проголошено зречення від австрійського престолу Карла Габсбурга, а 13 листопада Росія анулювала Берестейський договір.

У цей час за наказом міністра юстиції В'язлова був звільнений з тюрми Симон Петлюра, що від липня протягом чотирьох місяців перебував в ув'язненні. В Українському Клубі виволоненому Петлюрі було влаштовано захоплену зустріч. Його привітала урочистою промовою голова клубу Людмила Старицька-Черняхівська.

14 листопада кияни читали грамоту Гетьмана про федерацію з майбутньою небольшевицькою Росією. Одночасно був зформований новий гетьманський уряд, складений із самих російських монархістів. До нього входили: голова і міністер земельних справ Сергій Гербель, закордонних справ Юрій Афанасієв, військових справ Д. Шуцький, морських справ Андрій Покровський, внутрішніх справ Ігор Кістяковський, освіти Володимир Науменко, ісповідань Михайло Воронович, фінансів Андрій Ржепецький, шляхів В. Ляндберг, торгівлі Сергій Мерінг, юстиції Володимир Рейнбот, народного здоров'я Всеволод Любинський, праці Володимир Косинський, харчових справ Г. Глинка, державний контролер С. Петров.

Одночасно на вулицях Києва був розліплений наказ російського монархіста генерала Денікіна, щоб усі колишні царські офіцери йшли до його армії.

14 листопада вночі в будинку міністерства шляхів на Бібіковському бульварі 34 створилась Директорія на чолі з Володимиром Винниченком. Він по полудні 15 листопада, разом з Євгеном Коновальцем, виїхав з Києва до Білої Церкви, під охорону Січових Стрільців. Там Директорія видала заклик до всіх українців про боротьбу з гетьманством, яке зрадило інтереси українського народу. В ніч з 15 на 16 листопада цей заклик був розліплений на мурах будинків, рекламних стовпах і парканах по цілому Києву.

Далі стало відомо, що 16 листопада командування Січових Стрільців проголосило початок повстання. 17 листопада Січові Стрільці виступили з Білої Церкви, здобули Фастів і рушили на Київ, а 18 листопада завдали висла-

ним проти них гетьманським частинам нищівного погрому коло станції Мотовилівки.

21 листопада частини Січових Стрільців і численні повстанські загони селян, що піднялись на боротьбу проти прихильників федерації з Росією, почали облогу Києва, яка тривала до середини грудня. В цій внутрішній боротьбі між українцями німецькі війська, які ще залишались тут, проголосили свою нейтральність.

14 грудня Гетьман зрікся влади і, переодягнувшись у німецьку військову уніформу, поспішив виїхати за кордон.

Київське населення, натерпівшись від німецької сваволі і кривд від деяких членів гетьманського уряду — російських шовіністів, як і від емігрантів-росіян, що масово понаїздили і поведились в українській столиці немов господарі, зустрічало переможців як своїх визволителів.

19 грудня 1918 року Директорія вїхала в Київ.

На вулицях вирувала загальна радість. Населення захоплено вітало Головного Отамана Симона Петлюру, голову Директорії Володимира Винниченка, командира Корпусу Січових Стрільців полковника Євгена Коновальця і його помічника підполковника Андрія Мельника.

Головна урочистість відбулась на Софіївському майдані, з парадом військ, при стотисячній масі радісного населення. Потім Директорію вітав окремим прийняттям Український Національний Союз у залах Українського Клубу. Святочну промову виголосив Микита Шаповал, котрий виконував обов'язки голови Українського Національного Союзу з часу як попередній голова Українського Національного Союзу В. Винниченко очолив Директорію.

Вийшов зі свого укриття Михайло Грушевський. Він радісно привітав Директорію і висунув пропозицію відновити Центральну Раду, висловлюючи готовість знову бути її головою. Але йому сказали, що своїм нещасливим запрошенням німців на Україну Центральна Рада так підірвала свій авторитет в очах народу, що відновляти її знов було б не в державних інтересах. Старий Грушевський був вражений і скоро виїхав за кордон.

26 грудня Директорія проголосила Деклярацію про відновлення всіх законів Української Народньої Республіки.

Склад уряду був зформований так: голова і міністер зовнішніх справ Володимир Чехівський, внутрішніх справ проф. Олександр Мицак, земельних справ Микита Шаловал, виконуючий обов'язки міністра військових справ генерал Михайло Осецький, міністер морських справ Михайло Білинський, торгівлі і промисловости Сергій Остапенко, виконуючий обов'язки міністра освіти Петро Холодний, виконуючий обов'язки міністра юстиції генеральний суддя Сергій Шелухин, виконуючий обов'язки міністра фінансів Василь Мазуренко, виконуючий обов'язки міністра праці доцент Леонід Михайлів, керуючий міністерством шляхів інженер Пилип Пилипчук, керуючий управлінням віровизнань д-р Іван Липа, міністер пошт і телеграфів І. Штефан, міністер мистецтва проф. Дмитро Антонович, міністер народнього здоров'я д-р Борис Матюшенко, міністер продовольчих справ проф. Борис Мартос, державний контролер Д. Симонів, виконуючий обов'язки державного секретаря І. Сніжко, міністер жидівських справ Авраам Ревуцький, голова управління преси д-р Осип Назарук.

Перед урядом стояли великі завдання. З надією на їх успішне виконання зустрічали кияни Новий Рік, 1919-й.

*****

ВІДЗНАЧЕННЯ 19-ТИРІЧЧЯ СМЕРТІ СЛ. ПАМ. СТЕПАНА БАНДЕРИ

51-й Відділ ООЧСУ в Озон Парку, Н. Й., відзначив 19-ту річницю смерті провідника Українських Націоналістів сл. п. Степана Бандери. Цього року за ініціативою голови Відділу п. Миколи Вітенка рішено поїхати на Оселю СУМА, щоб там під його пам'ятником віддати пошану Покійному Провідникові. Вранці о. крилошанин Л. Мудрий відправив Службу Божу та панахиду, в якій взяли участь усі члени Відділу. По церковній відправі замовленим автобусом вирушили в дорогу на Сумівську Оселю. Прибули коло год. 12-ої. Нас привітав господар Оселі І. Вівчар.

Він віддав до диспозиції нашим подругам кухню, щоб приготували каву і чай, а друзі О. Бабський, Р. Мізур, М. Білейчук наламали свіжого гілля з дубів і вічно зелених дерев, з якого сплели великий вінок, обведений червоно-чорним кольорами, на якому виднів напис золотими буквами: „Озон Парк в поклоні Степанові Бандері, 1959 — 1978”.

Перед світлицею ми зформувалися у маршову колону й рушили в напрямі Пам'ятника Героям, несучи зі собою вінок, щоб віддати поклін маєста-

тові Українського Національного Руху — Степанові Бандері, що згинув трагічною смертю з рук большевицького агента.

Тут коло пам'ятника ми стояли широкою розстрільною, та з великим пістизмом вдвлялися в цю найвизначнішу постать революції ХХ сторіччя.

Степан Бандера, назавжди увіковічений в серцях народу Провідник Українських Націоналістів, створив велику легенду боротьби за незалежну Україну. Український нарід, де б не жив, від сибірських тайг аж до тихоокеанських островів, назавжди збереже в пам'яті Провідника Українських Націоналістів — Степана Бандеру. Він був для українського народу, як осяяна зірка, що прорізувала рідні українські горизонти від Тиси по Кавказ, і від Сяну по Крим. Степан Бандера вже давно овіяний безсмертною славою. На його ідеї росли все нові когорти лицарів абсурду. Хоча на пам'ятнику великого революціонера написано дуже мало „Степан Бандера”, однак Українські Націоналісти, як вірні апологети йшли і далі йдуть, крокуючи за Степаном Бандерою, що їх не раз доля зводила на фронтах проти окупантів і гнобителів Українського Народу. Українська нація чекає ще на свого літописця, що золотими буквами на сторінках українського націоналістичного літопису викарбує ім'я того, що формував обличчя українського революціонера в ХХ-му сторіччі.

Ми всі, присутні біля пам'ятника Степанові Бандері мріяли про той день, коли в Самостійній Українській Державі ніжні й хвилюючі до глибини душі звуки полинуть над степами й ріками України, а в пантеоні українських героїв вся Українська Нація відспіває йому величний гімн.

Поїздка на Оселю СУМА для відзначення 19-ої річниці з дня смерті сл. п. Степана Бандери була вдалою й потрібною. 51-ий Відділ плянує таку поїздку відбуту в 1979 році як рівнож заохочує інші Відділи до цієї участі.

Михайло Білейчук,
секретар Відділу

НЕСПРАВЕДЛИВО ЗАБУТА П'ЄСА

Театральний ансамбль у Торонті з успіхом поставив у 1978 р. перекладену комедію М. Гоголя „Свагання” („Женитьба”). Правління ОМУС у Філадельфії втішалося „Театральним індіком” (збірка на 2-й том історії українського театру „Наш театр”). На жаль, жадний закордонний театр не поставив навіть у 45-річчя штучного голоду в Україні в 1933 р. видатного драматичного твору Миколи Ковшуну — драми „Ворон Кряче”, присвяченої подіям 1933 р. в УССР.

П'єса поміщена в збірнику „Епілог прийде”, Канада, 1975 р.

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА

Володимир Гаврилук

ПАМ'ЯТІ ГЕТЬМАНА ІВАНА МАЗЕПИ

Як нам в сучасности халепу
домовитись з тобою, гетьмане Мазепе,
домовитись з тобою і з добою,
що наче випорскнула з пекла,
така вона запекла.

Стоїть, заслухана в вітри і бурі,
в барокковий скелет Батурина —
Мазепина державна фея
розбитої, державної ідеї.

Любовна драма і булавна
єднаються в акорд державний.
Крик батуринаської різанини
закований мовчить, але не гине,
десь під похмурих льохом
Мазепиного епілогу.

В печерах вікон віс вітер,
в печерах вікон демонського віку.
Мазепин дух снує тут по покоях
із Мотрею, красунею дзвінкою.
Так, тут, де вигоріли навіть п'ятна,
триває мрія владна,
Тут входить, мов до храму,
степова дума з прапорами.

А ночами гасає степом
примарний кінь Мазепин,
мов дух легенди, що не мертва,
якої слава не осмеркла,
бо слава ходить світом
і дзвонить віщим заповітом.

Вітри гудуть і бурі котять
над континентом Європи.
Близиться невідкличче
і зводиться маєстатичний
Дух гетьмана Мазепи
понад козацьким славним степом.

Мчить з шумом нерозгадним
із булавою, привид владний.
Мотря — державна мрія степу,
Мотря, — кохання гетьмана Мазепи.

Співають гармонійну пісню
романтика і дійсність.
Горить в неспинній дії
Мазепина державна мрія.

Кінець безладним гульбам.
Наш ідеал не Тарас Бульба.
Наш ідеал з високочолим небом,
наш ідеал — гетьман Іван Мазепа,
хай виклятий і проклятий тираном,
у душах наших він ідейна рана
і соняшний, державний ранок.

Ми хилим голови перед трагізмом славним,
перед скривавленими прапорами
національної, нашої драми.
Мазепа — крик Шевченкового заповіту:
„Вставайте — кайдани порвіте”.
Він історична вікопомна фраза
могутнього, національного екстазу.

Монтреаль

НОВІ ВИДАННЯ

Активне і рухливе Видавництво „Гомін України” в Торонті, директор д. Володимир Окіпнюк, відзначило 30-ліття передчасної смерті видатного письменника-вісниківця Леоніда Мосендза публікацією праці проф. Р. Задеснянського на 120 стор. „Правда про Л. Мосендза і його твори”.

Цього року В-во „Гомін України” незабаром опублікує збірку найновіших політичних анекдотів з Нескореної України під наг. „І вони сміються”. Написав новий імігрант, вже відомий журналіст п. Віталій Лехтер, передмова Л. Полтави, ілюстрації ЕКА. Ця збірка — документ політичної нескорености українського народу. П. Віталій Лехтер є членом АДУК з 1977 р.

ЛІТМОНТАЖ НА ЛИСТОПАДОВУ ТЕМУ

Член АДУК, кол. редактор „УНСлова” у Пітсбургу інж. Павло Маренець опублікував у сумівському журналі „Крилаті” ч. II з 1978 р. літературний монтаж під наг. „Було колись...” — для відзначення Листопадового Чину 1918 р. у Львові. У монтажі використано уривки з творів С. Черкасенка, І. Овечка, Б. Кравцева, Алли Коссовської, із статті ред. І. Дурбака (з „Альманаху УНС — 1978”). У вступному слові Водія розповідається про Листопадовий Зрив.

Цей монтаж можна використовувати не лише по Осередках СУМА, а і в менших Відділах ООЧСУ та ОЖ ОЧСУ для відзначування Листопадового Свята.

Д-р. Ол. Соколишин

**А. Г. ВЕЛИКИЙ: З ЛІТОПІСУ
ХРИСТІЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ**

Церковно-історичні радіолекції з Ватикану, т. 9-ий, XX ст. Рим, Італія, В-во ОО. Василян, 1977 р. 304 стор., ілюс., порт., списки єрархів, зміст, бібліографія, без індексу. 21 ц.

Серія: Українська Духовна Бібліотека.

(Бібліографічна записка)

Гарно видана книга „З літопису християнської України” — це лекції українського радіомовлення в Римі, розпочаті ще в 1950-му році, всіх 450, Том 9-ий охоплює першу половину XX ст., до року 1950. Є це лекції чч. 401-450, як закінчення 1000-ліття літописання відомого бібліографа історії Української Католицької Церкви й християнства на Україні, кол. Архимандрита Чина ОО Василян в Римі.

Кожна з тих лекцій тривала лише 15 хвилин, й годі було все докладно охопити з життя християнської України на протязі першого півстоліття. Розпочинається видання Пастирським Посланиєм Галицької Єрархії в 950-ліття християнської України. Перша лекція „На грані двох віків: Зустріч Нового Сторіччя (1900 р.)” згадує ту подію й подає згадку про послання митр. Андрея Шептицького з 1900 р. та ін. Далше йдуть лекції про монахів, єпархії, українців в Канаді і Америці, Перша світова війна, ув'язнення мит. А. Шептицького москалями, Українські Визвольні Змагання, закінчення війни. Окремі лекції присвячені Львівській Богословській Академії, Українській Молоді Христові, нищенню церков на Холмщині і виступу митр. А. Шептицького 1938 р., Карпатській Україні, Другій світовій війні (1939-41 рр.). Лекція ч. 442: „Найважливіша подія за німецької окупації України (1941-1944 рр.)”, притягнула мою особливу увагу, як учасника тих подій у Львові. Яка то подія, на думку автора,

*****

„НАВІТЬ ЯКЩО Б Я ЗАЛИШИВСЯ ОДИНОКИ НА СВІТІ, Я БОРОВСЯ Б ЗА УКРАЇНУ”!

Левко Лук'яненко

була найважливішою в той час: спроба митр. А. Шептицького здійснити християнську єдність українських Церков.

Але ще й інша подія мала б бути зачислена до найважливіших подій за німецької окупації України, 1941-1944 рр., є це відома політична акція „Проголошення Відновлення Державности України — Актом 30 червня 1941 р. у Львові”, якого в книзі чогось поминено. Можливо, для автора в Римі та подія не мала великого значення, він не міг захоплюватися тією радістю. Але він повинен був згадати, що той Акт благословили наші найвищі Єрархи, їх посланіями: митр. УГ-КЦеркви А. Шептицький та митр. Української Православної Церкви Полікарп. А народ, так як за часів скасування панщини, насипав тоді могили, здвигав високі хрести на спомин відновлення новітньої Української Держави. Дарма, що „встоятись не було сили”, — тепер в окупованій, але не скореній Україні виступають відважні українські патріоти, одержимі, продовжуючи ту ідею Акту 1941 р.

Коли врахувати, що лекція з промовчуванням тієї події була передана в Україну, то можна лише жалувати, що наші публіцисти до нині не зуміли себе піднести до наукової висоти об'єктивности й всестороннього охоплення всіх історичних подій новітньої доби історії України, доби Воюючої України — доби УВО-ОУН-УПА-УГВР-АБН. Автор не міг би скаржитися на брак джерел. Слід згадати, що ще 1967 р. — десять років перед виданням цієї книги, достойний Прем'єр України Ярослав С. Стецько, який часто перебував у Римі, видав обширний твір: „30 червня 1941 р. (Торонто, „Гомін України”, з передмовою відомого теоретика українського націоналізму д-ра Дмитра Донцова), де на стор. 331-336 є ті послання, як також „Благословення єпископа Хомишина” із Станіславава. Подаю це для використання в другому, доповненому виданні того доброго твору з історії Християнської України.

Лекція ч. 443 присвяченна смерті митр. А. Шептицького, а інші — ув'язненого католицьких Єрархів большевиками у Західній Україні, 1944-1945 рр., новому лихоліттю України,

окупації Українських Земель червоною Москвою. Мова є і про Берестейську Унію та її знесення Москвою 1946 р., ліквідацію Української Католицької Церкви. Про Патріярха Йосифа, Іх Емініцію Кардинала Сліпого є лише згадка в списку Галицьких Митрополитів, з датою 1944 р. Про Його терпіння за Українську Католицьку Церкву на Сибіру немає згадок.

От як насправді виглядає „Пізнайте правду, а правда визволить вас”, — чим закінчується те видання...

НОВА КНИГАРНЯ У ФЛІЯДЕЛЬФІ

У вересні 1978 р. в Домі Молоді відбулося відкриття книгарні при 6-му Відділі ООЧСУ. Розпорожуючи великим числом книжок та маючи запаси книг, виданих Головною Управою ООЧСУ, голова Відділу п. В. Повзанюк з ініціативи культ.-осв. референта д-ра Богдана Сілецького та з допомогою д-ра Богдана Романенчука розмістив велику кількість вартісних книжок у приміщенні бюро управи, інформувала „Америка”.

На відкритті книгарні виступили з короткими словами про користі книгарні для громади взагалі, а для молоді зокрема пп. д-р О. Вілик, дир. Тодорів, М. Ковальчин, П. Бачара та д-р В. Сілецький.

На чепурних полицях та столах можна було побачити українські видання всього світу. Книгарня відкрита кожної п'ятниці ввечері: 4949 Олд Йорк Ровд.

ТРИ НОВІ ЧИСЛА „УКРАЇНСЬКОЇ КНИГИ”

„Українська книга”. Квартальник бібліографії й книгознавства Т-ва Українських Книголюбів, Т-ва Українських Бібліотекарів і Бібліографічної Комісії НТШ. Ч. 4 за 1977. Зміст: Е. Перейма — Друкарство у Львові в 16 столітті; На мовно-правописні теми; Б. Струмінський, М. Кравчук, Р. Верес. Бібліографічна хроніка.

Ч. 1 — 1978. Зміст: В. Верига — Українські книгозбірні в Канаді, В. Чапленко, Н. Пазуняк, О. Керч, В. Верига, О. Соколишин, В. Куліш, Яр Славутич та ін.

Ч. 2 — 1978. Зміст: Е. Касинець — Меженко як теоретик бібліографії; З. Гренджа-Донська — Бібліографія творів Василя Гренджі-Донського, огляди й рецензії таких авторів: А. Горняткевич, О. Соколишин, Б. Романенчук, М. Кравчук, Р. Богданович, Б. Романович. Також список видань НТШ та надіслані публікації.

4800 North 12th St.,
Philadelphia, Pa. 19141.

Ярослав Курдидик

МОЛЮСЬ

Молюсь, щоб Господь нас навчив терпіти
Брати серце в руки й губи закусити —
Боротись, змагатись, бажати й стреміти
Й сумнівам не дати душу роз'ятрити...

Молюся щоранку до смерек та буків:
„Передайтеж силу з конарів у хмари,
Щоб на нашім, ріднім, родовитім зрубі
Росли одержимі, а не яничари!”

Молюсь, щоб Господь дав тугість в нагороду,
Засівав відвагу в чорноземні скиби,
Щоб полум'ям сяли у душі Народу
Віра і посвята, ніби смолоскипні!

1978 р.

ДОКУМЕНТИ ЧАСУ

ІЗ ВІДКРИТОГО ЛИСТА ДО ПРОФ. О. ПРЦАКА

Високоповажаний Пане Професоре!

З доручення Головної Управи Карпатського Союзу, об'єднання закарпатських русинів-українців у ЗСА, дозвольте звернутись до Вас з запитом, яке є відношення Українського Наукового Інституту при Гарвардському Університеті до книжки д-ра П. Магочі „Шейпінг оф Нашіонал Айдентиті” та інших праць цього автора, що видані під фірмою Українського Гарварду та хто ті праці фінансував? Наших членів обурює, що українська наукова інституція дала форум людині неприязній і необ'єктивній до української справи для його „прорусинських” писань.

Пересилаю в залученні статтю авторства голови Карпатського Союзу, д-ра В. Комаринського, в якій він опрокидує деякі позиції д-ра П. Магочі щодо ідентифікації українського населення Карпатської України.

Дозвольте мені дещо доповнити думки статті д-ра В. Комаринського, щоб підтримати становище нашого членства про те, що книжка пана Магочі є по суті протиукраїнською...

Пан Магочі перекладає стару та паралельну до назви „Українець” назву „Русин” на Rusyn, хоч загалом є прийнята назва „Рутенія” на окреслення всіх русинів-українців по обох боках Карпат. Цікаво, чому він уводить цей новий термін? Створити новий окремий наріччя через уведення нової назви було б трудно, але заміщення для користі імперіалістичних сусідів можна цим накоїти.

Автор ставить закарпатських українських діячів під спільний знаменник з „карпато-руськими” аген-

ДРУГИЙ ЛИСТ ДО ПРОФ. О. ПРЦАКА

Високоповажний Пане професоре!

Вже минуло три місяці після того, як на сторінках наших газет появилася мій перший „відкритий лист” до Вас. На цей лист Ви не дали ясної відповіді. Якщо пригадуєте, в першому листі я рішуче виступив проти Вашої пропозиції прийняти сучасний советський правопис. Я мав моральне право вступити з Вами в полеміку. Думаю, що Ви не будете заперечувати, що мені краще, ніж Вам відомо, у якому стані знаходиться українська мова на поневоленій Батьківщині. Як новий емігрант з України і як колишній учитель української мови та літератури, я стверджую, що українська мова в советській Україні не є повноправною мовою. Наша українська мова не тільки не має від державної влади опіки, але вона не користується навіть тими правами щодо свого розвитку, як російська. Поневолення української мови, поневолення всіх інших не-російських мов це нечужане варварство нашого століття, це дика практика. Хіба Ви не бачите, що Москва продовжує політику Ємського указу?

В той час, коли на поневоленій Україні продовжується український голокост, коли обмежено наклад українських наукових і літературних творів, засмічується українська мова російською лексикою, викреслюються деякі українські фахові терміни у різних ділянках науки, виключаються мовні новотвори, — Ви про-

тами Будапешту та Варшави, а пізніше стверджує, що Фенцик, Бродій, Куртяк були страчені советською владою як агенти-зрадники чужих держав, але чому большевики замордували сл. п. президента о. А. Волошина та інших національних діячів українського Закарпаття, він про те не згадує!

З писання автора виходить, що чеські окупанти української землі Закарпаття підтримували „українофільський” напрям, що не відповідає правді. Українське Закарпаття добилось правдивої автономії щойно 8. X. 1938, — яка була йому пообіцяна і гарантована Сен-Жерменським договором з 10. 9. 1919 — а чехи до того часу цією своєю політикою змагали до перетворення українського Закарпаття в „інтегральну” частину нового „чехословацького народу”.

З високою пошаною,

інж. Михайло Шпонтак,
секретар Карпатського Союзу.

тягуєте ідею про прийняття сучасного українського правопису, в якому українська мова на 60(!) відсотків засмічена русизмами.

На жаль, мій перший „відкритий лист” до Вас є фактично без відповіді. Ваше мовчання підтверджує мою правоту. **МОВЧИТЬ ТОЙ, КОМУ НЕМАЄ ЧОГО СКАЗАТИ!** Щоправда, в Вашій обороні виступив п. Петро Яцик, який написав у своїх „Заувагах до відкритого листа”, що я дію „в ім’я партії і Сталіна”. До Вашого відома, п. Яцик, Сталін помер у 1953 році, а я народився у 1947-му.

Я тішуся тим, що видатний наш мовознавець, д-р Яр Рудницький, виступив із своїм „Гарвардським протестом”, а другий наш видатний вчений-історик, д-р М. Антонович, виступив в моїй обороні. Це оборона не мене, а українського правопису.

І ось, нарешті, під час 3-го СКВУ в Нью-Йорку відбувся науковий панель, в якому Ви брали активну участь. Під час панелью я звернувся до Вас з запитанням, коли ж я отримаю відповідь на свій „відкритий лист”. Цитую Вашу відповідь: „Не має значення, яким правописом ми користуємося, а головне, про що ми пишемо”. Отже за Вашими словами виходить, що можна писати і по-російськи. І далі Ви продовжували: „Щодо запитання п-а В. Лехтера, то я відповідати йому не збираюсь, бо він перед тим, як писати свій лист, не порадився зі мною”. Цікаво, а з ким радилися Ви, коли у своїй програмовій доповіді на науковому з’їзді при Гарвардському університеті проголосили ідею прийняття сучасного советського правопису? Більше того, ви прилюдно заявили, що „вважаєте п. В. Лехтера большевицьким агентом”! Але, на жаль, реакція залі була не на Вашу ксристь, бо відповіді Ви так і не дали.

Щодо мене, то я Ваших обвинувачень не приймаю, але хочу Вас запитати: „Чи всіх оборонців української мови Ви вважаєте большевицькими агентами?” Звичайно, я міг би подати на Вас до суду. Але я цього не роблю і передаю цю справу на суд громадськості. Дивіться п. Пріцак, щоб Ваші ідеї не викинули Вас на смітник історії.

Віталій Лехтер

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА!
УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЧО—ПОЗИЧКОВА СПІЛКА
"ПЕВНІСТЬ" У ЧІКАГО ТА ФІЛІЯ В ПАЛАТАЙН, ІЛЛ.

платить найвищу дивіденду від ощадностей, а саме:

- 5¼% від біжучих щадничих конт,
- 6¼%, 6½%, 6¾%, 7%, 7½% та 7¾% від СЕРТИФІКАТІВ, залежно від суми та часу, на який вкладається.

- Кожне ЩАДНИЧЕ КОНТО є забезпечене ФЕДЕРАЛЬНОЮ УРЯДОВОЮ АГЕНЦІЄЮ ФСЛК — до суми 40.000 доларів.
- Бажаєте купити дім, господарство (фарму), чи площу, зверніться до СПІЛКИ за позичкою (мортгеджом), яку одержите на дуже догідних умовах.

КОРИСТАЙТЕ З УСЛУГ, ЯКІ ДАЄ СПІЛКА „ПЕВНІСТЬ“:

- ОСОБИСТІ ЧЕКИ (ЧЕКОВІ КОНТА) т. зв. „НОВ АКОУНТС“.
- ПЕНСИЙНІ КОНТА — ІРА та КІО — на яких зложені гроші відтягається від прибуткового податку.
- НЕЗАЛЕЖНО ДЕ ЖИВЕТЕ, ЩАДІТЬ ПОШТОЮ В „ПЕВНОСТІ“.
- ВОГНЕТРИВАЛІ ДЕПОЗИТОВІ СКРИНЬКИ.
- ГРОШЕВІ ПЕРЕКАЗИ — ПОДОРОЖНІ ЧЕКИ.
- ПЛАЧЕННЯ МІСЬКИХ рахунків за воду, газ, електрику та телефон.
- БЕЗПЛАТНЕ НОТАРІАЛЬНЕ ЗАВІРЕННЯ ДОКУМЕНТІВ.

За ІНФОРМАЦІЯМИ та ПОРАДАМИ у всіх ФІНАНСОВИХ СПРАВАХ просимо звертатися особисто, або телефонічно з довір'ям!

Години праці:

Попеділок:	9 — 3 по пол.	Четвер:	9 — 3 по пол.
Вівторок:	9 — 3 та 6 — 8 веч.	П'ятниця:	11 — 8 веч.
Середа:	закрито	Субота:	9 — 1 опівдні

932-936 N. WESTERN AVENUE, CHICAGO, (ILL. 60622

tel.: (312) 772-4500

SECURITY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

2166 PLUM GROVE RD., ROLLING MEADOWS, ILL. 60006 Tel.: (312) 991-9393

СТЕНТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

"БУДУЧНІСТЬ"

У ДЕТРОЙТІ

СЛУЖИТЬ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ ДЕШЕВИМ І ВИГІДНИМ КРЕДИТОМ. НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИЧКИ НА АВТА, ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІЇ, ШПИТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИЧКИ (КРІМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧКОДАВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ 5 1/4% ДИВІДЕНДИ.

Вкладчики мають безкоштовне життєве забезпечення до висоти 2,000 дол.

Ощадності забезпечені до всякої висоти.

FUTURE CREDIT UNION OF DETROIT

4641 Martin Ave. 3011 Caniff
Detroit, Mich. 48210-Hamtramck, Mich. 48212
Tel.: 843-5411

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА СУМА

В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

ВИДАЄ ПОЗИЧКИ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ; СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ ЧЕКАМИ; УДІЛЯЄ НАЙДЕШЕВІШИЙ КРЕДИТ НА АВТА, МОРТГЕДЖІ, ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки, вакації, весілля та інші цілі.

СПЕЦІАЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ

Майно кожного вкладчика чи позичкодавця забезпечене.

Приймає ощадності і платить 6¼% дивіденди
Безплатне забезпечення ощадностей.

Безплатне життєве забезпечення.

до 2.000 дол.

Адреса:

SUMA (YONKERS)
FEDERAL CREDIT UNION

301 Palisade Ave. Yonkers, N. Y. 10703
Tel.: 914-965-8560

МИСТЕЦЬКИЙ „ЛІКАР“ ІЗ „ШИКАГО“ (Репліка)

Ідеали є на світі, але ідеального немає.

Це стосується і Корпорації „Українська Опера“, зокрема її виступу-концерту на тему „Тисячолітній шлях України“, що відбувся в Чикаго. Ілл., у жовтні 1978 р. Все таки, загал сприйняв той виступ позитивно. П-і д-р Олена Кеїрбах у „Свободі“ з 25 листопада опублікувала фахову рецензію на той виступ, під заг. „Ансамбль „Українська Опера“ — наша гордість“. Позитивно відгукнувся і відомий журналіст і письменник Степан Любомирський (Л. Рихтицький) в поточній пресі, в тому в „УНСлові“ та ін.

Але знайшовся, як на Київщині говорили, „один господин“, якому все видалось не до смаку, можливо тому, що він сам — колишній соліст, а професійна заздрість це одна з болячок у мистецькому житті (не лише українському). У „Новій Зорі“ в Чикаго, з 26. 11. 1978 р. п. Любо Мацюк надрукував власний відгук під заг. „Концерт Корпорації „Українська Опера“ в Шикаго“, роблячи відразу три похибки в одному слові (треба: Чикаго). Щодо стилістики, то, похалься, Боже: „В масових сценах у згаданому дуеті, — пише автор, — відсутність постановщика чи режисера створювала банальний характер“. (?!).

Та коли з мовознавством важкувато, то, можливо, п. Любо Мацюк може сказати фахове слово в ділянці співаю? Цього треба було сподіватись.

Його рецензія — голобельного типу, хоча дивно збудована: коли пише про окремих виконавців, називаючи прізвища — ніби все гаразд, а про цілість — все кепсько! Аж пахне діялєктичним матеріалізмом і ще дечим.

Шановний Читачу, ми вже скорочуємось.

Щоб переконати Вас у справжній вартості названої голобельно-погромницької „рецензії“, наведемо один приклад.

П. Любо Мацюк так зрежисерував, наприклад, одне своє формулювання, як читаємо в „Новій Зорі“: „Солістка-дебютантка Тонкошкур-Вожаківська чисто, ритмічно і вирівняно провела свій виступ... Все ж таки вона залишила, — пише п. Любо Мацюк, — по собі приємне і культурне враження“.

Але тут якраз і „вискакує Пилип із конопель“: знана солістка п-і Світлана Тонкошкур-Вожаківська в останню хвилину не поїхала взагалі до Чикаго і там не виступала.

Нічого сказати, знаменитий рецензент з'явився у Чикаго! Шкода тільки, що показує свою акробатику на сторінках поважного часопису.

ІМ

ІЗ ДОКУМЕНТІВ

ЖК МОСКВА ПІДГОТОВЛЯЛА 1933 РІК

У праці Ф. Капусти „Колоніальне вбивство України 1932-33“ (див. „Гомін України“ ч. 47 1978) є цитата із советського журналу „Плуг“, червень 1930 р., що виходив українською мовою в УССР. Автор пише свої міркування, а потім цитує з „Плуга“, де названо прізвище одного із співorganizаторів УРДП за кордоном та „покровителя“ так зв. Ньюйоркської Групи, п. Юрія Лавриненка (Дивнича):

... „Чи снилось колинебудь українському селянинові, що його назвуть якимсь „куркулем“, виженуть з родиною з його власної хати, позбавлять власности на землю та на прадідівське господарство, до того всього, вишлють у північні райони Росії та ССРСР, у мерзлу тундру? Ні!“

У колективізації сільського господарства брали активну участь советські письменники та поети: „В Центральнім бюрі Плуга. Наприкінці ЦБ заслухало звіт. Божка С. про подорож і літературні виступи на Запоріжжі ударної бригади, що виділено її V-м зїздом Плуга в складі А. Голєвка, С. Божка, П. Хуторського, П. Загоруйка, Ю. Лавриненка, В. Зайця, О. Шиманського. На засіданні ЦБ організовано дві бригади.“

УКРАЇНА БОРЕТЬСЯ

НА ФОНД ОБОРОНИ УКРАЇНИ?

— ЧИ ВИ СКЛАЛИ ВАШУ ПОЖЕРТВУ

“VISNYK” — “THE HERALD”

Published by Organization for Defence of Four
Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August, when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,
New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10003.